

SLOVENSKI NAROD.

Iskate vsak dan popoldne, tiskovni modelji in praznike.
 tem svat: Prostor 1 m/m X 54 m/m za navadne in male oglase 80 vin.
 za uradne razglase 120 K, za poslane in reklame 2 K. — Pri naročilu
 nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znanja za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova
 ulica št. 5, pritrjujo. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 120—	celoletno	K 140—
polletno	60—	polletno	70—
3 mesečno	30—	3 mesečno	35—
1	10—	1	12—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 20 po nakaznici.
 Na samo plačana naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje.
 Telefon št. 34.

Besede sprejema le podpisane in začetno frankovane.
 200 Rokopisov ne vrača. 200

Posamezna številka velja 60 vinarjev.
 Poština pavšalirana.

Dr. Ivan Tavčar:

Clara pacta, boni amici!

Vsaki politični stranki se lahko pripeti, da pride v stiske in da se ji godi kakor človeku, ki je zašel s pravega pota ter tava po goščavah, da dostikrat ne ve, kam mu je kreniti. Takrat se s težavo pride do rešilnega sklepa in se prerado se pride do prenatrpanosti in slabotnih sklepov, ali se pa sploh do nikakih sklepov ne pride!

Nimam namena, globlje se spuščati v stvar, samo povedati sem hotel, da so v dobi kriz vsi strankini člani enakopravni, da smejo svobodno izražati svoje misli o tem, kako bi bilo stvari pomagati, in da bi bila največja napaka, pri takih prilikah razločevati naivne in nenaivne člane, ker se ima dostikrat modrost za naivnost in narobe.

Torej ostanimo pri tem, da se s svojo stranko nahajamo v veliki krizi. Če bomo to krizo reševali samo s trenutnimi sklepi, jo bomo prejkone jalovo rešili! Dobro jo bomo rešili le tedaj, če niti za trenutek ne spušča mo izpred očesa tistih zahtev, od katerih ne sme naša stranka odnehati, če noče, da ne bo na Slovenskem v stran potisnjena in razbita! Takih zahtev je nekaj!

Izrekli smo zaupanje nekdanji Davidovičevi vladi in gojimo željo, da bi se ji zopet poverilo državno krmilo. Ali računati moramo tudi z dejstvom, da bo morda Protičev naslednik državni krmilar, ki ne bo čul na ime Davidoviča. Dandanes je vse mogoče in izključeno ni, da bo J. D. S. za dalje časa obsojena, rezati grenki kruh opozicije.

Ali pečajmo se danes samo s slučajem, da bi Davidovič zopet postal prvi minister v državi in da se bo na merodajnem mestu morda pozabila tista izredna nerodnost, s katero so baje demokratični vodilni elementi ob največji neprilici pogreli znano solunsko afero.

Vzemimo torej, da bo Ljuba Davidovič zopet pozvan, sestaviti novo vlado! Kako zdihovanje, da svojih odposlancev v Beogradu nismo zadostno podpirali, nam ne bo veliko pomagalo, ker odkritosrčno priznamo, da je prejšnji Davidovič napravil mnogo napak napram JDS v Sloveniji in da bo moral Davidovič redi-vus te napake opustiti, če ne bo hotel izpodnesti naše stranke.

Sploh mora med nami vladati odkritosrčnost, in zahrbtnost mora izginiti, če naj nam ne okuži politič-

nega ozračja. Na to polje spada tudi beseda gospoda Pribečevića na nedeljskem shodu, beseda namreč, da je naša stranka stranka malega človeka. Kaj se to pravi? Na Slovenskem operira s tem malim človekom že levo krilo SLS. Ta operacija je jako nevarna, ker je mogoče, da si bo marsikdo mislil, če je JDS samo za malega človeka, da potem v nji ni prostora za tiste, ki so v položaju, parkrat na teden se za silo do siteda najeti. Čemu delati take razlike? Pravzaprav spadamo vsi, kar nas je na Slovenskem, v kategorijo malega človeka. Čemu delati take razlike? Čemu ustvarjati sovraštvo in razredne boje?!

Odkritosrčno bodi sedaj predvsem izrečeno, da, če g. Davidovič zopet prejme veslo državnega čolnika, JDS na Slovenskem stališča, katero je zavzela pri valutnem vprašanju, ne bo smela zapustiti niti za niko! Tukaj bo moralo biti izključeno vsako cincanje: in če bo Protičeva vlada tudi kaj cincala v tem oziru, zadela bo ob neizprosno našo opozicijo!

Delegacija naše stranke v demokratski zajednici se je potegovala za pravično rešitev valutarne reforme, ali njeni uspehi so bili ponižni! Pa že s tem, da je skušala proti Veljkoviču zagovarjati svoje stališče — prodrla s tem stališčem, kakor vse kaže, itak ni, — prišla je v hudo zamaro pri prejšnjem finančnem ministru, ki nam je očitno, da zastopamo pri reševanju valutarne reforme bank in interese svojega lastnega žepa. Taki očitki od strani gospoda, ki sedi na visokem stolpu delnic prihodnje emisijske banke, ne morejo biti resni in zatorej jih prezremo! Ali doživeli smo še nekaj drugega.

Doživeli smo nemogoč slučaj, da je finančni minister Veljkovič, ker mu je kazalo, pred javnostjo nastopil kot glumač, ki je v važni stvari propadel, da ni propadel, in da je iz njega puhtela vsa maščevalnost razlučenega in nepravilno potlačenega človeka. V hipu je odkleplil vladi v Ljubljani vse kredite, pustil je našega finančnega poverjenika čisto brez denarja in še celo tako se je norčeval iz njega, da mu je vzel 46 milijonov iz ljubljanske blagajne ter jih presadil deloma v Zagreb, deloma drugam! Kasiral je kredite, ki so bili od ministrstva že dovoljeni za ubožno prehrano, in je s tem preprečil, da se

deželna vlada ni mogla pravočasno preskrbeti s potrebnimi živili, in je s tem dosegel, kar mu kot ljubljanski župan ne bom nikdar odpustil, da je moralo 15.000 najubožnejših slojev ljubljanskih stradati, ker niso mogli dobiti hrane! In če so bili v ministrskem svetu vsi ministri za to, da naj se ječanje ljubljanske vlade in finančnega poverjenika ne presliči, pograbil je g. Veljkovič svoj klobuk, pustil kolege pri zeleni mizi ter odinil — kakor da bi ga slovenske razmere čisto nič ne brigale! Gospod Veljkovič je sabotiral ministrski svet, kadar se je šlo za življenske potrebe slovenskih pokrajin, in slovensko delegacijo v demokratski zajednici je smatral za prah sredi ceste! To se bo težko kdaj pozabilo!

Če so naši delegatje člani demokratske zajednice, morajo vsi člani te

zajednice biti za enega in eden za vse, in ravnoisto razmerje mora vladati tudi v ministrstvu. To se pravi: če ima demokratska zajednica svoje ministrstvo, je to ministrstvo solidarno; in če sklene večina, da se ima to in ono zgoditi, je izključeno, da bi smel posamezen minister — in naj je to sam Veljkovič — s svojim klobukom odločevati in daviti kredite, katere je ministrski svet Sloveniji že dovolil!

Izrekli smo zaupanje Davidovičevi vladi, ali trinoštva g. Veljkoviča ne moremo pozabiti. Naj pride Ljuba Davidovič do vlade, dobro nam bo došel, nasilstvo g. Veljkoviča se pa z njim ne bo smelo povrniti. To bodi odkritosrčno povedano, ker velja predvsem za take prilike: Clara pacta, boni amici!

★

Klerikalci na tem, da izdajo slovenske gospodarske koristi.

Priznati se mora, da so bili naši klerikalci zelo glasni proti valutni reformi finančnega ministra g. Veljkoviča, dokler so bili v opoziciji. Nihče jim ni bil dovolj odločen, nihče zadosti nasproten načrtu g. Veljkoviča, dokler niso imeli nobene besede ne pri pokrajinski, ne pri centralni vladi. Bistvo valutarne reforme po načrtih g. Veljkoviča je dano v tem, da je nameraval končno veljavno zamenjati krone za novi bankovec z dinarjem v razmerju 1:4. Proti taki nameri je nastala v Sloveniji cela nevihta nevolje in vihar odpora, zakaj krivično in neodpustno je, ugotavljati za naš notranji promet vrednost krone proti dinarju v razmerju 1 dinar za 4 krone. Naša krona je res izgubila v inozemstvu občutno na svoji vrednosti, največjo po zaslugi krive finančne in gospodarske politike. Tudi dinar je izgubil najmanj štiri petine svoje vrednosti v inozemstvu, da bi vlada čuvala dinar pri vsaki priliki v prometu s tujim svetom. Za naš domači promet je pa neutilitarno dejstvo, da kupiš za krono tostran Save prav toliko, kakor v Srbiji za dinar. Oficirji srpski si žele k nam, ker jim pri nas njihova plača v dinarjih res zaleže. V Srbiji pa ne morejo izhajati z dinarjem, o katerem poje oficijalna trobenta, da ima štirikratno ali celo osemkratno vrednost krone. Zaveznik g. Korošca finančni minister Jankovič je ves ta načrt prevzel in še poslabšal. Vsi krogi prebivalstva so pri nas edini v tem, da izvrši gospodarski uboj na premoženju našega naroda, kdor dopusti,

da se sedaj ustanovi postavno vnebovpijoča relacija 1:4. S tako relacijo se vzame našemu ljudstvu, ki tvori 1/4 prebivalstva, tri četrtine njegovega premoženja brez vsake pravice. To bi bilo nasilje brez primere. Klerikalci so na shodih, v resolucijah in po svojih časopisih pobijali z največjo ljutostjo tako valutarne reforme. Sedaj so prišli v položaj, da pokažejo, ali so jim ljudske pravice in potrebe res pri srcu, ali pa so bili le predpusni komedijantje. Vso oblast imajo pri nas doma, njih zavozniki gospodarilo v Zagrebu in Sarajevu: gospoda Protič in dr. Korošec pa imata v Beogradu moč in oblast. Za otroke je odgovor, da se z namerami g. Veljkoviča ne more pomesti. Kakor je g. Veljkovič imel zase sklep ministrskega sveta, tako ga more dobiti zase sedaj g. Jankovič. Ali ta kaže, da bo naš tepel s škorpjoni, če nas le Veljkovič z bičem. Natisk na novih bankovcih je le račun formalnega značaja. Nobene ovire ni, da g. dr. Korošec in njegovi kolegi iz narodnega kluba, ki so celo zastopali stališče krona enaka bančnemu dinarju, pokažejo svojo resnost ter v ministrskem svetu izposlušajo sklep, da pri natisu 1:4 na novih bankovcih gre le za formalno-računsko oznako zaradi tehniško lažje izmenjave bankovcev, katerih ni dovolj na razpolago, sledeč sedanjemu zvančenemu kursu. Hkratu naj sklepajo, da nikakor ne gre za določitev zamenjavalne relacije in zlasti ne deflacijske relacije. Tako bi poznejši sklep ministrskega sveta gladko po-

pravil krivico in škodo, ne da bi bilo treba ustavljati fermanu, ki je v teku. Tudi drugi izhod bi se našel, samo dobre volje treba ter resnične odločnosti služiti potrebam našega ljudstva, naših kmetov, naših delavcev, nastavljenec. Ali zdi se po poročilih, ki prihajajo, da dr. Korošcu in klerikalcem ni za gospodarske interese našega ljudstva, ampak jih izpolnjuje le želja, da ostanejo na vladi in da obdrže oblast v rokah, pa naj potem finančni minister g. Jankovič mirno in nemoteno odvzema in uničuje naše premoženje. Včerajšnja poročila poročajo, da sta Narodni klub in SLS, na čelu ji g. Korošec, sramotno popustila radikalcem v valutnem vprašanju. Tudi glede parlamenta so vesti čudne. Ali gospoda ta nevedna igra, če se izkaže za resnično, vam ne bo nosila blagoslova. Tako gospodarsko izdajalstvo, tako prodaja narodnega premoženja, ki vas popolnoma razkrinkala pri prebivalstvu. Naše prebivalstvo pa ne bo trpelo, da bi klerikalni politični vodniki in mogotci vadijali za s trdom pridobljeno premoženje in za pristradani denar ljudstva, ki bo potem še bolj trpelo pod dragljino.

Da se skoro izpoznamo, go-

spodo!

Poljska.

Dobro se še spominjamo besed, ki jih je 1918 v Ljubljani govoril poljski politik Skarbek, češ, naša cesta gre od Gdanjskega do Trsta. In res, te dve mesti sta ne samo krajšči velike trgovske poti, ampak sta si tudi med seboj jako podobni po svojem položaju. V Trstu eksistira italijanski živelj, a okolica in ozadje je slovensko; v Gdanjsku so Nemci, a okolica in ozadje je slovansko, poljsko. Pričakovali bi, da bodo v Parizu s Trstom postopali tako, kakor z Gdanjskim; a kakšna razlika! Trst so odtrgali od naravnega ozadja, a Gdanjsk so napravili vsaj za neodvisno mesto, kjer pa ima poljska država posebne ugodnosti. Sedanji komisar mesta Gdanjska, Sir Tower, se je zadnji čas izrecno izjavil, da je njegova naloga, skrbeti za dobrobit mesta in njegove sosed, Poljske, a da Nemci nimajo tam nič več opraviti; nekemu visokemu uradniku, ki mu je rekel: »Jaz sem Prus,« je odgovoril: »Potem se lahko odpelujete!«

Vprašanje miru z boljševiki je po dolgih posvetovanjih in debatah rešeno tako, da se načeloma ponudba sprejme in da je Poljska pod gotovimi pogoji in sporazumno s svojimi

Fran Govekar:

11

Svitanje.

(Dalle.)

Med tem je bil Rechter v kuhinji.

»Katka, dva princa ... pomisli, dva cesarska princa in en general dospejo vsak hip!« je pripovedoval mladi, skoraj majhni, a jedroviti, ko prihr rdeči in ko polh tolsti ženci v širokem, belem predpasniku za ognjiščem. »Dušica, peci, praži, cvrli, kuhaj najboljšo in najiminitnejšo, kar veš in znaš! Ampak le brž, brž! — Jaj, taka čast — Katka, pa taka reklama — Katka in pa tak zaslužek — zaslužek, Katka! Strela božja, Bidelman pa le ni kar-sibodl.«

In že se je zatrikljal na dvorišče. Podčastnika sta bila med tem oddala konje hlapcem, ki so jim sneli sedla ter jih odvedli v hlev, da jih ondaj odrgnejo s slamo in pokrijejo s koci, preden jim prinese zobi in vode.

»Prosim, kar v pivnico, gospoda, ko bosta gotova!« je vabil Rechter podčastnika, ki sta nadzirala hlapce ter si brisala pot. »Naročila si, kar želiš ... Tako na levo, prosim. Tam vama postrežijo z vsem, kar premoremo. — Le brez skrbi! Moji hlapci so vajeni ravnanja z vojaškimi konji.«

In stekel je zopet nazaj v vežo na levo v pivnico.

»Ančka, hitro, hitro! Bokali brežanke go-spodu stotniku, pa povej mu, kaj imate v kuhinji gotovega!«

Hip nato je že dirjal po hodniku drugega nadstropja zasoplen in zariplen.

»Janez! Nežika! Katrica! Jezus, kje ste vendar? Brž, brž! Pripravite vse sobe, odprite okna, zakurite, na postelje sveže rjuhe, preoblecite blazine, pobrišite prah, pa sveže vode v vse umivalnike! Zavrtite se! Kaj zijate? Dva princa, en general in sam Bog ve, kakšna gospoda pride vsak trenutek! — Ljubi Jezus, kakšne skrbi! — Torej le urno, urno!«

Velikansko razburjenje je zavalovilo povsod, kjer se je pojavil tolsti, kratkonogi Rechter. Hlapci, dekle, sobarice in sluga so tekali tja in sem ter z največjo naglico izvrševali gospodarske ukaze.

Dva princa, dva živa, prava avstrijska princa, dvoje cesarskih visokosti, ki ju ni videl še nihče v Ljubljani, in z njima seveda sijajno spremstvo, generali, mladi, lepi častniki pridejo!

Koliko bo dela, a koliko tudi lepega zaslužka in napitnin, hvala Bogu!

Največ vznemirjenja je nastalo v kuhinji. Pripraviti večerjo takim gospodom, v vsem razvajanem in še lačnim, ni šala. Toda Rechterica je umela svoj posel in zadrege ni poznala.

Hitro je bilo poklanih, poparjenih in razrezanih nekaj piščancev, rac in gost, priprav-

ljenih nekaj posttrvi, ščuk in krapov ter vrhu vsega še cel koš velikih rakov. In kmalu se je peklo, cvrilo, pražilo, dušilo in kuhalo, da je bil ves hotel poln šumenja, cvrčanja in izparjevanja. Povsod beg, hrup, krik.

Tudi v veliki jedilnici z jajčastim cesarjem Francem v tesni beli suknji in rdečih hlačah sta begali dve mladi, polnočni natakari sem ter tja. Polagali sta po mizah krožnike, prtiče in namizni pribor. Toda begali sta previdno po prstih, hiteli in se tiho smejala.

Tam za okroglo mizo, na kateri je stal poleg velike čaše bokali brežanke, pa je ležal huzarski stotnik ter mirno in glasno smrčal.

Na Glavnem trgu tik ob levi strani mestne hiše je stal Rechterjev trinadstropni hotel, ena najvišjih hiš ljubljanskih.

Na pročelju med prvim in drugim nadstropjem je visela okrogla plošča, na kateri je neznan, laški ali nemški umetnik naslikal orlaka, napol golega, rjavopoltega, zavitega v levji kožuh in z batom v roki. Menda je bil Heraklej; morda pa krinski Divji mož, o katerem je v tistem času še živela ljudska pravljica. Vsekakor je stal pod sliko temni, zagonetni napis »Zum Wildenmann«. Ljubljancje pa so rekali gostilni in hotelu kratko — Bidelman.

Tisti čas so bila hotelska dvokrilna vrata z vvozom rumeno popleskana in od vrha do

tal poslikana z ogromnim črnim cesarskim orlom. Nad njim je visela deščica z napisom »Kais. Hauptquartier«.

V pritličju hiše na levi je bila pivnica za priprteješe goste, na dvorišču so ležali hlevi, kolarnica, prostor za hlapce in razne shrambe; v prvem nadstropju so bile jedilnica in gostilniška soba za odličnejše goste ter na dvoriščni strani kuhinja. Vse drugo in tretje je imelo na cestni strani le sobe in sobice za potnike. V trinadstropnem dvoriščnem poslopju z visečimi hodniki je bilo nad hlevi in kolarno ob pobočju Gradu v prvem nadstropju stanovanje hotelirja Rechterja, v drugem in tretjem nadstropju pa so stanovali hotelski posli in služabniki došlih tujcev.

Potujoči plemiči in njih obitelji, častniki, uradniki, trgovci in tovarnarji so prenočevali pri Divjem možu. L. 1784. in 1788. je sprejel hotel pod svojo streho živahnega in priljudnega cesarja Jožefa II. ter dve leti nato njegovega črnernega brata, debeloustnega in izžitega cesarja Leopolda II.

Imeniten hotel je bil torej »Divji mož«, in Ljubljancje, ki so imeli pač že v tistih časih premnog gostlin in krčem, a nobenega drugega hotela, so bili na »Bidelmana« prav zelo ponosni. Le najboljša družba, zlasti člani oblasti in častniki, so se shajali v njegovi gostilni, in kdor je bil stalni gost Rechterjevega hotela, je moral biti ne le ugleden, nego tudi premožen možčan.

zavezniki pripravljena se pogajati. S tem je pravzaprav Poljska priznala boljševiško vladno. Boljševiki naj priznajo poljsko državno mejo, kakor je bila leta 1772., oziroma naj dopuste, da se v kritičnih provincijah vrši plebiscit. Mnogi poljski krogi pa ne verujejo v iskrenost boljševiških ponudb; iz boljševiških krogov se čuje, da misli Sovetska vlada (v poljskih listih se imenuje skrajšano: Sovdepija) s pogajanjimi in eventualnim mirom le čas pridobiti, da bi pozneje, ko bo pripravljena, s tem večjo silo udarila na zapad, torej najprej na Poljsko. Značilno je, da je pred nekaj dnevi bil v Varšavi maršal Foch. V celni svoji politiki čuti Poljska, da imajo Francozi bolj za seboj kakor Anglijo.

Za vzhodno Galicijo velja menda še vedno sklep pariški (ki pa še ni končnoveljavnen), da se dežela prizna Poljski za dobo 25 let. Proti takemu provizoriju so se pa zglasili vsi prebivalci, Poljaki, Rusini in Židje ter poslali sedaj v Varšavo deklaracijo s pol milijona podpisov, ki zahteva definitivno priključitev vzhodne Galicije Poljski.

Sprito bližajočega se plebiscita na Tešinskem in Sleziji pišejo krakovski in češki listi jako ostro; stranka očita stranki težke prestopke. Poljski listi n. pr. poročajo, da so poljsko socialistično voditeljico Drowo Klušinjsko, ki je prišla v Bogumim na poset k svoji hčeri, Čehi dejanski napadli v privatnem stanovanju in da so jo komaj rešili Francozi.

Ženstvo in politika.

O ženski volilni pravici govore danes največ po naših farovžih in kaplanijah. Ker je gotovo, da je vojna odprla oči veliki večini moških volivcev in se v klerikalni boje poraza, so se zdaj kaplani, župniki in vsi njih pripravljeni lotiti žensk. Z glasovi politično čisto nezrelih, nevednih in verskemu vplivu zaslužnih ženske upajo klerikalci na deželi in po mestih pri bodočih volitvah rešiti. Nedejlo za nedelo sklicujejo duhovniki po nauku kmetice, dekle in služkinje ter jih navdušujejo za žensko volilno pravico. Zopet je vera v nevarnosti, zopet je na vrsti brezverska šola, zopet se uporabljajo vse tiste gnusne laži, ki jih poznamo iz oguljenega besednjaka dr. Sušteršičevih agitatorjev. In ženske, vse zbegane in preplašene, sklepajo pod pritiskom svojih duševnih pastirjev resolucije, ki prihajajo na vlado brzoglavim potom redno vsak ponedeljek.

V Ljubljani je hujškal dekle in strežnice neki kaplan: »Kdo ima več pravice, da pride v zakonodajne zastoje kot ve? Skozi vaše roke gre največ denarja, ve najbolj poznate potrebe ljudstva, ve, ki ste največ žrpele in največ trpete, saj tudi delate največ! Ve morate v občinskih odborih in svetih ter v državnem zboru odločati, kakšne naj bodo postavbe, kakšni davki se naj plačujejo, kako naj se urede naše šole, kdo bodi župan, predsednik ali minister!« — Seveda so služkinje požirale tako bedasto čenčanje z isto naslodo, s katero požirajo koze sol. Vse so danes prepričane, da mora sedeti v bodočem ljubljanskem obč. svetu največ dekel in postržnice ter da zasede županski stolec prav gotovo najbolj jezična in brunna kuharica. In naše kmetice, ki čitajo komaj molitvenik, danes verujejo, da so njih možje zanič in da je božja volja, da postanejo poslanke in ministrke poslej ženske, saj to zahtevajo gospod lajmošter ali gospod kapelan.

Gotovo pa je, da duhovniki sploh ne mislijo na ženske, nego le na svoje mandate, da hočejo ženske volivke vpreči z a se in svoje klerikalne kimavce. Ogromna večina moških volivcev je po krutih, britkih izkušnjah polpreteklosti izpregledala in spoznala lonovsko politiko dr. Sušteršiča in tovarišev; kmetije, kolikor jih je zavednih in narodnih, ne bodo volili več duhovnikov, nego izobražene kmečke strokovnjake; meščani se izberejo večšake na vseh poljih socialnega, gospodarskega in naprednega kulturnega dela, le naši škrci se love za ženskimi glasovi tercijskih dekel, postržnic, kmetic in duševno omejenih gospodinj, da bi z njihovo slepo pomočjo dosegli čim več vpliva v starem reakcionarnem in avstrijskantskem duhu. Bivši demokratska in socialistična vlada je dala ženstvu omejeno volilno pravico pa obč. odbore, glede žen. vol. pravice za konstituantno pa se ni izrekla.

Beograjski »Trgovski Glasnik« se izreka odločno proti taki pravici, ker so kmetice popolnoma nepoučene in si niso v svesti odgovornosti; njih sodelovanje pri volitvah bi izpadlo samo na korist klerikalcev in reakcije, ker je »utjecaj popova svemoguć.« S tem bi »nikakor ne dosegli izraza narodne volje, nego bi imeli samo močan izraz klerikalne propagande.« Tudi zagrebška »Tribuna« izjavlja, da imajo »ti navodi svakako na sebi mnogo istine.« Vpliv raznih voditeljev vsakovrstnih kongregacij in tretjih redov je zares velik. Vendar misli »Tribuna«: »Kad bi išli, da ispitujemo, koliko če muških izbornika da glasuje pod utjecajem, zavedenjem i slična, samo izborna pravo muških državljana restringiralo bi se na prilično uzak broj.« Zato naj le ima tudi ženska svoj glas pri ustvarjanju in urejanju države, v kateri živi. »Tribuna« namreč upa, da bo v katoli. deželah naše države pridobila na vplivu »ona jaka struja svečenstva, koja kida s klerikalizmom i upućuje se savremenom i modernom pomirenju sa životom.«

V poljskem parlamentu, v komisiji za ustavo se je vršila debata o prezidentu republike (»načelniku države«). Prezidenta volita državni zbor (»Sejm«) in senat. Voljen je lahko za prezidenta poljski državljani, ki je 40 let star in katoliške vere (to meri pred vsem zoper Žide). — V komisiji za aprovizacijo predlaga vlada sekvstracijo raznih priredkov na zemljiščih, ki obsegajo več kakor 25 orol orne zemlje, a komisija zahteva od vlade, da v najkrajšem roku predloži cel načrt aprovizacije za leto 1920/21. — V finančni komisiji se je sprejel predlog dveh državnih posojil (o enem kratkoročnem in enem dolgoročnem) v skupnem znesku 6 milijard.

V Krakovu so zborovali pred kratkim malopoljska mesta, prvič v aprovizacijske svrhe, drugič pa tudi za to, da pridejo v novi državni mesta sploh v bližje stike. V Levovu se je sprožila misel »velikega Levovca«, t. j. priključitev raznih predmestij k mestu, kar se zdi posebno s higienskih ozirov važno.

V Jugoslaviji smo se ipak počeli malo bolj baviti z vnanje političnimi vprašanji, ki se tičejo Poljske. Francoski publicist Cheradame je lani rekel: »Brez neodvisne Poljske ni in ne more biti svobodne Romunije, niti Češke in Jugoslavije, a brez teh držav bodo Nemci zopet zagospodovali nad srednjo Evropo.«

Ta nada je pač zelo naivna, ker celo v Ljubljani vidimo, da škrci ne marajo pomirjenja, nego na naravnost demagoški način hujšajo in fanatizirajo dekle, kuharice in nekatere znane tercijalke klerikalne gospodinjke proti inteligenci. Kako pa je šele na kmetih!

Že pred volitvami v predvojnih časih so hujšali nekateri naši duhovniki slovenske kmetice po spovednicah in na misijonih proti mozem, ki niso hoteli voliti klerikalno. Celotno zakon. dolžnosti so jih odgovarjali! Koliko razkolov in koliko nesreč po kmečkih hišah je povzročila duhovniška politična agitacija med ženami! A zdaj se nam obetajo še hujše gonje. Žene naj se v masah udeležujejo aktivno politike in iz otroških sob, kuhinj, s polja in delavnice naj se požene še ženske na politično, strasti in odurnih prizorov bogato torišče. Ženske naj agitirajo, kandidirajo, govore na shodih ter posedajo na zborovanjih. Ker bodo delali vse to njih možje in ker bodo imele »političnega« dela tudi služkinje in dekle, — kdo naj se briga v bodoče še za otroke in gospodinjstvo? Lepi časi se nam obetajo. Politika je najtežja umetnost, politika je najodgovornejši poklic, a — izročil naj se ženstvu, ki se zanjo doslej sploh ni brigalo ter ni nanjo prav nič pripravljeno. Modna, idealna so gosla: demokratičnost, svoboda, enakopravnost. A v praksi, v realnem življenju so ta gesla včasih — goli nesmisli. Enakopravnost velja le za enako izobražene, enako izkušene, enako sposobne ljudi. Analfabeti in učenjak, berač in bogat posestnik, falot in poštenjak ne smeta biti enopravna, ako ljubimo svoj narod in vsaj sami sebe.

Naše mnenje je, da so za volilno pravico danes zrele in sposobne v naših deželah le izobražene ženske, ki znajo same misliti in ne stoje pod vplivom, davkoplačevalke, uradnice, ženske, ki so dovršile vsaj osem razredov ljudske šole ali meščansko šolo ali štiri razrede katške srednje šole ali kako strokovno šolo. Če se pa da volilna pravica neljuboma izreči, pademo zopet nazaj v najtežjo temo dr. Sušteršičeve grozovode.

Nedvomno je, da se z žensko volilno pravico ni prenašati ter da se mora rešiti to vprašanje z razvojem naše obče kulture, poizkušamo, ne pa skokoma. Več šol, več prosvete! Na to šole več in več svobode za vsako-

gar in tudi za žensko. Žensko na Balkanu, na Hrvaškem in v Slavoniji, v Bosni in deloma tudi v Dalmaciji je danes žalibog še po velikem delu neopismeno in kulturno na stopnji, ki ga iz političnega delovanja sploh izključuje. A naše kmečko žensko, daj pismeno, je po svojem berilu umetno in miselno zavedeno v strujo, ki je po večini reakcionarna. Delajmo, da se naš jugoslovanski narod v svoji splošnosti s šolami, knjigami in predavanji dvigne na stopnjo kulturnosti angleške, finske, ameriške žene, pa bomo izlahka glasovali za svobodno žensko volilno pravico. Dotlej pa le za omejeno!)

Članek nam je poslal rojak iz ven uredništva. Ker je vprašanje po zaslugi klerikalnih hujšakov aktualno, mu dajemo prostora s željo, da se oglašijo tudi naše inteligentne žene vseh stanov. — Op. ured.

Razmere na hrvatskih železnih in državno-železniško ravnateljstvo.

V »Slovenca« že nekaj časa čitam o neurejenosti razmerah na hrvatskih železnih. Dopisnik se v zadnjih časih gotovo ni vozil po hrvatskih progah, ker drugače ne bi pisal o razmerah, ki de fakto ne obstojajo. Da pa dobi slovenska javnost pravo sliko v tem vprašanju, pojasnujem sledeče:

Direkcija Zagreb je pred spojenjem z ljubljansko direkcijo štela 1900 km, 206 uradnikov, 2643 poduradnikov in slug ter 36.949.862 K 61 v dohodkov, izkazanih za mesec november 1919. Ljubljanska direkcija pa je štela 540 km, 175 uradnikov, 426 poduradnikov in 1500 ostalih definitivnih uslužbencev ter 6.488.064 K 18 v za mesec november 1919 izkazanih kosmatih dohodkov.

Vsak lajlik mora videti, da je imela ljubljanska direkcija preveč, a zagrebška premalo personala. Ker pa takratno vodstvo ljubljanskega ravnateljstva iz osebnih razlogov ni hotelo prenesti večjega števila sposobnih uslužbencev na Hrvaško in ker je ministrstvo saobračaja uvidelo, da je število uslužbencev, ki dobivajo plačo, a niso zaposleni, preveliko, med tem, ko so na Hrvatskem tujerodci gospodarili in delali v protidržavni misli, je ljubljansko ravnateljstvo preustrojilo v inšpektorat, — ki popolnoma odgovarja, posebno sedanjemu malemu prometu (6 do 8 vlakov na dan) — ter nadstevno osebo prenesti, odnosno eksponiralo na hrvatske proge in v direkcijo Zagreb. — Slovenske železnice se je kompaktno nastavilo na glavne postaje glavne proge, v prvi vrsti Zagreb, dr. kol. Sunja, Novska, Brod, Vinkovci in Osijek, kjer so po preteku dveh mesecev z napornim delom pokazali, kako se mora službovati. Skupno s poštenimi Hrvati in Srbi, — ki so Slovence od kraja malo postrani gledali, — so z največjo požrtvovalnostjo dokazali, da se jim gre samo za stvar in da rešijo državo propasti.

Od meseca novembra 1919, ko je prišla peščica slovenskih uradnikov - strokovnjakov v direkcijo Zagreb in so le - ti v kratkem času reorganizirali prometno službo, začel se je promet na teritoriji hrvatske direkcije rapidno dvigati in dosegel sedaj že maksimum (63 milijonov dohodkov). — Slovenci so pripomogli, da je v najkritičnejši situaciji o Božicu, ko ni bilo premoga, ne strojev, s pomočjo strojev iz Slovenije, bilo mogoče odvoziti živila za Dalmacijo, Crno goro in Bosno. Na progi Zagreb - Vinkovci prometuje vsak dan: 2 brzo-, 2 osobna vlaka in 12 tovornih vlakov v vsakem pravcu. Brzi- in osobni vlaki vozijo že redno-

vito, tovarni z malim zakasnitjem (preje 10 do 12 ur). Tatvine na hrvatskih železnih so se znižale na minimum. — Vsak objektivni človek, ki se danes vozi po Hrvatskem, vidi, da se prometne razmere dan dan boljajo in ne bodo dolgo trajale, ko bodo tudi na Hrvatskem dosežen popoln red. Stanovanjske prilike so res mizerne, a tudi v tem oziru so storjeni vsi koraki, da dobijo Slovenci primerna stanovanja v Zagrebu in na postajah. Malo strplivosti treba v naši novi domovini, posebno grobovnički - nestrokovnjaki okoli »Slovenca«, — ki bi v stari Avstriji gotovo ne upali tako razsajati, — morali bi v novi svobodni državi podpirati resno in velepotebno delo, ne pa rušiti ono, kar pridni sezidajo!

Obstane ravnateljstva v Ljubljani je mogoče le, ako dobi vsaj 1000 km aktivnih prog, ker nobena vlada ne bo de za nepotrebno ljubljansko ravnateljstvo (450 km) dekladala mesečno 3 do 4 milijone kron primanjilja.

Dopisnik se zaletava tudi v sedanjega l. pomočnika direktora (Slovenca), mu predbaciva, da je on iz osebnih razlogov delal na to, da se ljubljansko ravnateljstvo razpusti, on pa dobi mesto podravnatelja v Zagrebu. To je infamna laž! Res pa je, da se sedanji g. podravnatelj takoj, ko je prišel v kombinacijo za to mesto, izjavil, da mesta ne sprejme in da se naj to mesto podeli kakemu drugemu uradniku iz Slovenije, to pa za to, ker na svojem prejšnjem mestu še ni bil izvršil vsega dela za reorganizacijo kontrolne službe za celotno kraljevstvo. Gospodje, prejšnji minister Kristan, pomočnik ministra Zlatkovića, gen. direktor Savčić, direktor Franič, nadrevidenta Vargazon in Kelec so priče, kako se je pristiskalo na sedanjega gosp. podravnatelja, da sprejme to mesto, ker se noben slovenski uradnik ni upal prevzeti tako odgovorne naloge.

Da se je promet na Hrvatskem v toliko zboljšal, ki je v prvi vrsti zasloga g. podravnatelja, ki je z nevpogljivo voljo energično posegel v razmere in odstranil iz proge one elemente, ki so delali proti državi. Vsakega zavednega slovenskega železničarja pa mora žaliti dejstvo, da slovenski list piše proti slovenskim uslužbencem in javnost vedoma neresnično informira. — Dopisnik naj bo uverjen, da vsi dopisi v listih in anonimni dopisi, ki se v zadnjem času pošiljajo g. ministru dr. Korošču, ne bodo imeli nikakega uspeha.

Bilo bi bolje, da zavedni slovenski železničarji pomagajo z realnim delom svojim tovarišem na Hrvatskem, negde da pri čaši vina kritikuje razmere na hrvatskih progah, ki jih niti od daleč ne poznajo.

K....c.

Odločne Wilsonove besede.

Odločne Wilsonove besede. Ag. Stefani objavlja besedilo Wilsonovega odgovora na skupno noto angl. in franc. vlade s dne 25. februarja. Radi njegove preobširnosti podajamo le nekatere značilnejše točke.

Prezident evažuje spomenico, ne more pa več izbrati in se mora držati glede laždranskega vprašanja svojih preobširnih načel. Glavno načelo, za koje smo se bojevali, obstoji v tem, da nobena vlada nima pravice, razpolagati s ozemljem in pripadnostjo kateregakoli svobodnega naroda in nobena zavezniška država nima več pravice nego to je imela bivša Avstrija, določati usodo svobodnih narodov brez njihove volje. Brez pravičnosti in samoodločbe ni sigurnosti za nemilitaristične narode in Amerika vztraja pri načelih, za katere smo vstopili v vojno.

Združene države radovoljno sprejmejo katerikoli dogovor glede pripadnosti Reke med jugoslovansko in italijansko vlado s pogojem, da takšen dogovor ne sloni na kompenzacijah v škodo drugih narodov. Neopredeljena pogajanja naj dovedejo do samoodločevanja, če se bi se morali pokoriti obe stranki razpisni bitvenosti, francosko in ameriško vlado. Področja je mogoče, da je teritorialna sfera Reke s Italijo absolutno neizpolniva, ker vedno neomanežno carstva komplicirajo, neznane območja razpisne bitvenosti in druge neopredeljeni. Takšna volja krepi zoper vse kompenzacije in razpisne razloge.

Teritorialna sfera Reke s Italijo vključuje namreč pomembne anekdote, kar bi pa izredno težko zanesen v Zvezni narodov. Ker se italo Avstrija napravlja Ameriko vsaki četrti, ki bi se na širše območje naroda bodi v jugoslovanski, bodi-

si v italijanski smeri, kajti nasprotje med krščanskimi in mohamedanskimi narodi bi naraslo, pride li del Albanije pod vpliv različnih narodov in različnih gospodarskih pomenov, vrhote pa Jugoslovenci niso zastopani v Zvezni narodov, kar bi dovedlo v bodočnosti do neopredeljivih težkih. V londonskem dogovoru prevzeta obveznost naj preseljena angleška in francoska vlada sami, amer. predsednik si dovoljuje le opozoriti, da razni Avstrije, tajni značaj dogovora in njegovo nasprotje z običnimi mirovnimi načeli pričajo proti njegovemu izvedbi. Razven tega pa opozarja, da so zavezniške vlade že prekoračile na severu v londonskem paktu dogovorjene meje in se se postavile že same preko njegovih določil ter s tem pripoznale sprememba, ki so se dogodile med podpisom talnega dogovora in sedanjimi razmerami. Osem mesecev se vrše že dogovori, ki se gibljejo odaj teven zdaj zopet smatra v paktu določil meje. Torej!

Izvršev londonskega dogovora kot obvezna alternativa na predlog s dne 14. jan. je ostanila ameriško vlado, katere voljo je v dogovoru 9 dec. pogodila s angleško in francosko vlado glede rešitve tega vprašanja in ki topot sploh ni bila obveščena o nameravanih koraku. Italijanski pooblaščenec na 3 milijone Nemcev v Čehoslovacijo in 3 milijone Mahronov na Poljskem ne drži. Amerikanska vlada je mnenja, da le določila mirovne konferenca v smislu slučajnih narodnostne meje kljub zemljepisnim in gospodarskim težkotam in da bi, vpoštevajo ti italijani takta načela, solih ne bilo istrskega in dalmatinskega vprašanja.

Mislim, da se besede Wilsonove lasne dovolj.

Nova vlada za Slovenijo.

Vlada v Beogradu je sklenila predložiti regentu ukaz, glasom katerega se naj imenujejo za nove pooverjenike za Slovenijo: za notranje zadeve prof. Bogumil Remec, za uk in bogočastje dr. Karel Verstovšek, za pravosodje Josip P. on, za socialno skrb dr. Andrej Gosar, za kmetijstvo posestnik Jakob Jan in za javna dela inž. Dušan Serbec.

Genova in Trst.

Dva težka štrajka sta postavila na trdo preizkušnjo pristaniško poslovanje v Genovi. Najprej so štrajkali delavci v pristanišču, potem pa železničarji. Situacija v pristanišču je bila zadnje dni velekritična, tako da so klicali na pomoč vse v poštev prihajajoče faktorje. Nad šeststotisoč ton raznega blaga je nagromadenega po pristaniških skladiščih, prihajajo pa še vedno brodovi z novim blagom, odvoza pa ni skoro nobenega. Primanjkuje vagonov. Genova jih potrebuje vsak dan tisoč in petsto, v sedanjem položaju bi jih bilo potreba dnevno nad dvatisoč. Železniško ravnateljstvo pa jih more dati komaj osemsto. Italijanska vlada je seveda obljubila takojšnjo pomoč, ali take obljube so jako po cenl. Ako ni odvoznih sredstev, jih ni. Čez noč jih ni mogoče nabaviti. Vlada je poslala v Genovo podravnatelja državnih železnic komendatorja Crova, ki tolaži in obljublja v Genovi. Poročevalcem listov je med drugim izjavil: »Odkar sem v železniškem ravnateljstvu, nisem mislil na drugo nego na pristanišče v Genovi, kajti ako je to preskrbljeno, gre vse drugo samo po sebi pravo pot.« Obljubil je Genovi najnujnejšo pomoč. Potem se je dotaknil raznih prometnih potreb in tudi drugih pristanišč, rekoč: »Potem imamo še druga pristanišča, Benetke, Trst, ki vpijejo. Ljudje pravijo: Odradili ste jih, sedaj pa jim ne daste sredstev in ladje pošiljate vse v Genovo. Jaz sem vedno prepričan, da ni treba toliko besed. Mi bomo storili vse, kar je mogoče za Genovo. Moja navzočnost je jamstvo za to.«

V Trstu so gotovo pazljivo čitali izjave železniškega podravnatelja in jih brez dvoma niso bili veseli. Genova! Vse za Genovo! Se za stare Benetke ni nič. Trst, pa molči in hvali Boga, da si »odrešen«!

»Lidové Noviny« v Brnu prinajajo iz Trsta dopis, v katerem med drugim vprašuje pisec: »Kaka bo usoda Trsta? Najkrasnejše pristanišče jadranskega morja, bogato opremljeno po narodi in ljudskem delu, ali bo izgubilo na svoji veljavi, ako ostane priključeno k Italiji, ki ima dobrih pristanišč v izobilju in za dobavo blaga v notranost dežele prikladnejših? Tržaški trgovski krogi sami naglašajo, da ako je usodeno Trstu, da bo pripadal k Italiji, nastaja tu eksistenčno vprašanje tržaške trgovine in tu treba postopati trgovsko: pristanišče mora služiti pod ugodnimi pogoji trgovcu naravnega njegovega zaledja.«

Italijanski visoki prometni funkcionar priznava, da Trst vpije, ali za tržaško vpije ima on kratak odgovor: Genova! Najprej domača pristni italijanska pristanišča, potem lahko pridejo na vrsto v vladni skrbni »odrešen«. Trst, Reka, dalmatinska pristanišča so postranskega pomena, glavna briga velja onim, ki se drže Italije. To je tudi naravno. Saj Italija ne potrebuje ne Trsta, ne Reke in ne dalmatinske obali. Prvotno so obljubljali v Rimu slajno bodočnost »odrešenim« pristaniščem, ali sedaj govore že bolj odkritosrčno in iz železniškega podravnatelja je izšla proti »odrešenim« pristaniščem naperjena parola: Genova! Ponosno lahko plapolja v Trstu italijanska trobojica, ali življenjski interesi Trsta niso vezani na Italijo, marveč le na zaledne države. Češki dopisnik v Trstu prinajša izvajanja, ki se popolnoma krijejo z našimi v članku »Odjava tržaškega pristanišča srednji Evropi« v preteklem mesecu. Taka je usoda Trsta pod italijansko vlado. Prav pa je, da se čujejo odkritosrčne izjave, kakor je izjava železniškega podravnatelja, da vedo prizadeti tržaški krogi, pri čem da so in znajo prav precentiti številne rimske obljube in tolažbe. Tako si bo skušal Trst vstvariti svoje bodočnosti v boju z Rimom, ako ostane kaj časa pod italijansko trobojico. Toda Trst že vpije, razmere zahtevajo! Proč z italijansko trobojico!

Nab'ra'ke za

»Obrambni skladi«

Politične vesti.

== **Demokratska zajednica** zahteva anketo, da se konstatira, ali ima vlada kvorum ali ne. Beograd, 5. marca. Demokratska zajednica je predlagala, da se skliče anketa, na kateri naj se ugotovi, ali je dosegla vlada na predvčerajšnji seji narodnega predstavništva kvorum ali ne.

== **Zadržanje Narodnega kluba** in klerikalcev v vprašanju rešitve valute. Beograd, 5. marca. Ministrski svet se je bavil tudi z vprašanjem valute in sklenil, da se ima smatrati zamenjavo krone z dinarjem v razmerju 4:1 za definitivno. Narodni klub in klerikalci so pristali na tako rešitev valutnega vprašanja brez vsakega nadaljnjega razpravljanja.

== **Ustanovitev kluba poslancev** iz okupiranega ozemlja. Zagreb, 5. marca. »Novosti« poročajo iz Beograda, da so osnovali poslanci dr. Smolaka, dr. Čingrija in dr. Trinajstić nov parlamentarni klub iz zasedenega ozemlja, ki šteje 8 poslancev. Ta klub stoji izven strank in si je stavil nalogo, da bo delal na to, da pripravijo tla za novo koalicijsko ali koncentracijsko vlado. V tej vladi bi funkcionalni ministri predsednik sedanjih narodnega predstavništva Draža Pavlovič, kot notranji minister dr. Smolaka, zunanji minister bi ostal dr. Trumbić, vojni minister pa bi postal general Branko Jovanović. — V političnih krogih se govori, da je tudi demokratska stranka izrekla za koncentracijsko kabinet.

== **Seja demokratske zajednice**. Beograd, 5. marca. Včeraj popoldne ob 5. se je vršila v prostorih narodnega predstavništva seja demokratske zajednice, ki je bila zelo številno obiskana in na kateri se je razpravljalo o političnem položaju in o strankini taktiki napram vladi Stojana Protića. Poudarjalo se je, da kljub nesporazumu med demokratsko zajednico in sedanjo vlado obstoja popoln sporazum in enoglasnost v jadranskem vprašanju.

== **Iz parlamenta**. Beograd, 5. marca. Velika napetost vlada v vseh krogih narodnih poslancev, kako se bo vršila današnja seja narodnega predstavništva. Poslanci Pečić, Agatonović, Ribar, Angelinović in republikanec Knežević so vložili pri predsedniku narodnega predstavništva Draži Pavloviču protest, proti nepravilnemu šteju glasov pri zadnji seji parlamenta. — Danes sta dospela v Beograd radikalna poslanca Ilić in Stanić, prvi iz Švice, drugi iz Berlinu, nadalje poslanec Jugoslovanskega kluba Deželić in demokratski disident baron Račić. Vsi ti bodo podpirali vlado g. Stojana Protića. — Zadnje seje parlamenta so se udeležili tudi 4 Črnogorci. — Od demokratov se bo udeležil sej narodnega predstavništva vedno po en poslanec, najbrže dr. Pečić, pripravljenih bo pa vedno 10 poslancev demokratskega kluba, da se bodo po potrebi udeleževali polemike. Predno se bo prečitil zapisnik zadnje seje, bo zahteval navzoči zastopnik demokratskega kluba, da se prečestjeje navzoči poslanci in da se stavi na dnevni red vprašanje kvoruma. — Iz parlamentarnih krogov se zatrjuje, da udeležba dr. Smolake, dr. Čingrije, dr. Trinajstića in dr. Poščića pri seji narodnega predstavništva še nikakor ne znači, da s svojo navzočnostjo podpirajo sedanjo vlado in ji izražajo zaupanje, marveč, da se udeležijo sej parlamenta le iz ozirov na zunanjo politiko in iz interesa za rešitev jadranskega vprašanja. Gotovo je, da bodo Črnogorci, republikanec Knežević in najnoveljši demokratski disident dr. Poščić v vseh drugih vprašanih glasovali proti vladi.

== **Sedanja vlada** sporočila regentu, da ima kvorum. Beograd, 5. marca. Predvčerajšnjem, takoj po seji narodnega predstavništva so se podali ministri k prestolonasledniku regentu in mu sporočili, da ima vlada kvorum. Regent je nato iz zdravstvenih ozirov odpotoval v Vrnjačko Banjo, kjer ostane 15 do 20 dni.

== **Stališče Črnogorcev**. Beograd, 5. marca. V parlamentarnih krogih se govori, da se bodo Črnogorci udeležili sej narodnega predstavništva samo zato, da čujejo vladni program, nakar bodo zavzeli svoje stališče napram vladi Stojana Protića, katero pa ne bodo podpirali. Z vso odločnostjo pa bodo Črnogorci manifestirali ob priliki debate o jadranskem vprašanju in bodo izrazili svoje ogorčenje proti nasilnostim Italije in proti prizadevanju te države, ki hoče zanesti v Črno goro razdor.

== **Bivša ministra** Bukšev in Kristan v Beogradu. Beograd, 5. marca. Semkaj sta prišla bivša socialistična ministra Bukšev in Kristan.

== **Težave pri sestavi nove bosanske vlade**. Sarajevo, 5. marca. Danes je prišel semkaj iz Beograda šef nove vlade dr. Milan Srčić. V soboto se vrši medstrankarska konferenca glede sestave in spopolnitve bosanske vlade. Na eni strani stoji radikalci in muslimani, na drugi pa seljačka in pučka stranka, ki so si radi izvedbe agrarne reforme močno v lasih, tako, da bodo pogajanja zelo otežena, ker zahteva seljačka in pučka stranka kar najradikalnejšo izvedbo agrarne reforme, medtem, ko zagovarjajo radikalci in jugoslovanska muslimanska stranka predprijave vsepostopnih in begov.

== **Invalidi za radikalno izvedbo agrarne reforme**. Zagreb, 5. marca. Zveza invalidov je poslala ministrskemu predsedniku vlogo, v kateri se zahteva najradikalnejša izvedba agrarne reforme in razdelitev zemlje med invalide.

== **Dinar — naša denarna enota**. Na predvečer sestave nove vlade sta dr. Korošec in Laginja pristala na to, da bo razmerje med krono in dinarjem, kakor 4:1 in da bo to razmerje definitivno, pristala sta nadalje tudi na to, da bo dinar naša denarna enota tako vrednost krone definitivno za tri četrtine zmanjšana. V znani Veljkovičevi naredbi je bilo rečeno, da se bo vrednost krone definitivno za tri četrtine zmanjšala, in dinarja kasneje določila s posebnim zakonom. Po Veljkovičevi naredbi bi imel torej parlament pravico določiti vrednost naše krone. Ko bi prišlo to vprašanje na dnevni red, bi se gotovo določilo, da naj obdrži krona isto vrednost, kakor jo je imela pred vojno. Na ta način ne bi bil naš narod v sled Veljkovičeve naredbe prav nič oškodovan. Dr. Korošec pa se je obvezal za svojo stranko, da bodo vsi klerikalni poslanci glasovali zato, da se vrednost krone zmanjša za tri četrtine. Kaj dr. Korošcu mar, ako žrtvuje tri četrtine narodnega denarnega premoženja, samo da se obdrži na vladi. Vlada izliva molči o tem sklepu, in dr. Korošec naj dementira ta pakt ako se upa.

== **Dr. Mandić ne bo več politično nastopal**. Sarajevo, 5. marca. Dr. Nikola Mandić je podal v »Jugoslaviji« izjavo, da se ne namerava več udeleževati političnega življenja in da so vse nasprotne vesti, ki so se pojavile v zadnjem času v javnosti, brez vsake podlage.

== **Italijansko zavijanje**. V porazgovoru z dopisnikom lista »Manchester Guardian« je izjavil ministrski predsednik Nitti, da bosta Italija in Jugoslavija v jadranskem vprašanju gotovo našli rešitev in ostali lojalni prijatelji. Italija ne zahteva ničesar več, nego kos ozemlja, čigar prebivalstvo šteje manj duš, kakor znašajo izgube Italije v vojni.

== **Italijansko narodno posojilo** v Idriji. »Il Piccolo della Sera« poroča, da je bil v Idriji shod, na katerem je propagiral neki italijanski vojaški kaplan italijansko nar. posojilo. Ali so se udeležili shoda tudi idrijski meščani, poročilo ne trdi naravnost, pač na pravi »Piccolo«, da je bil uspeh shoda ta, da je ob njegovem sklenitvi podpisalo posojilo mnogo častnikov in — idrijskih meščanov. Ne dvomimo, da se dobi v sedenem ozemlju kak mlačen ali taka oseba, ki je vsled danh razmer primorana proti svoji lastni volji podpisati, toda take osebe so tako redke, da bi jih moral človek z lučjo iskati. Zato smatramo poročilo za izmišljeno, ki nima drugega namena, kot delati med Slovenci propagando.

== **Jugoslovavla se odpove Albaniji?** Rim, 2. marca. Londonski dopisnik »Messaggera« je imel pogovor z zastopnikom Črne gore v jugoslovanski delegaciji Radovićem glede albanskega vprašanja. Radović je pri tej priliki izjavil, da Albanija nikakor ne sme tvoriti predmeta pokajanja, ker se to ne strinja z dostojanstvom svobodnega jugoslovanskega naroda. »Mi zahtevamo, da ostane Albanija celotna in neodvisna. Ker znaša jugoslovansko-albanska meja okoli dvesto milj dolžine, se moramo baviti s podrobnostmi mejnega vprašanja in zahtevati nekatere korekture.« Na vprašanje glede aneksije Skadra je Radović baje izjavil, da Jugoslavija ne namerava priključiti tega mesta v svojo državo, marveč da si želi samo zagotoviti Drinsko dolino z izhodom na morje. »Messaggero«v dopisnik konstatira, da je to točka, glede katere zavzemata potemtakem Italija in Jugoslavija isto stališče, ki sočlata tudi z Wilsonovimi načeli, dokumentiranimi v notah od 10. in 24. februarja. V teh notah je predsednik ameriških Zedinjenih držav namreč protestiral proti vsaki razdelitvi Albanije. Dočim Radović naravnost izključuje aneksijo kakoga albanskega ozemlja, jugoslovanska delegacija omenja ni v ničemer pokazala, da stoji tudi ona na istem stališču. Ako bi se temu nazirala pridružila tudi jugoslovanska mirovna delegacija na konferenci, potem bi bilo po mnenju dopisnika lahko de-

seči sporazum glede zgradbe železnice, ki bi vezala albanska pristanišča z jugoslovanskim zaledjem; na podlagi tega sporazuma bi bilo svobodno Jugoslaviji posluževati se albanskih luk in bi uživala tudi druge gospodarske ugodnosti, ne da bi bila na ta način prizadeta politična integriteta Albanije.

== **Reški rekruti**. Z Reke poročajo italijanski listi, da se je odzval letnik 1900, ki je bil pri zadnjih naborih potrjen, polnoštevilno pozivu za nastop preženčne službe. Vežbanje se je že pričelo. Komisar za obrambo mesta kapitano Host-Venturi je izdal dnevno povelje, v katerem opozarja novince na težko politično situacijo in jih bodri, da se odločno in z ljubeznijo pripravijo na obrambo mesta in italijanske časti. Listi trdijo, da se je trud jugoslovanskih listov, ki so hoteli zapeljati reško mladino k dezertacijam, popolnoma izjalovil. Cez demarkacijsko

črto so pobegnili samo nekateri Hrvati. »Prišli so svobodno čez mejo in dobro so storili. Oblasti jim tega niso skušale zabraniti.« Naše mnenje je, da bo navdušenje, o katerem poročajo italijanski listi, le tako dolgo trajalo, dokler »se gredo vojake«.

== **Karakteristična reklama**. »Il Piccolo della Sera« od 2. t. m. prinaša sliko, na kateri vidimo tri italijanske bandite in neko žensko. Banditi pravijo: »Gremo, da oropamo banko«, nakar ženska priporoča svojem ljubimcu ali možu: »Pazi, da mi prineseš samo priznanice narodnega posojila.« Na vsak način zelo primerna reklama. Našlo bi se še vse polno variant: »Grem, da mu prerezem trebuh, da mu odvzamem priznanice narodnega posojila.« »Svečnica iz tržaškega starega mesta tudi lahko zahteva samo papirje narodnega posojila. ltd.

se eventualni razpor z Ameriko dal lažje prenesti.

ITALIJA ZA MADŽARE.

LDU. Pariz, 4. marca. (DKU.) »ECHO de Paris« javlja iz Londona, da je Nitti včeraj izrečno zahteval revizijo mirovnih pogojev, ki so se predložili Madžarom. Naglašal je, da po načrtu pogodbe pridejo trije milijoni Madžarov pod gospodstvo Rumunov, Srbov in Čehoslovakov. Zavzel se je za to, da ta dežela obdrži ozemlje, kjer prebivajo Madžari. Lloyd George se je tem predlogom Nittija kazal precej naklonjenega. »ECHO de Paris« pripominja, da naj se sedaj mešana ozemlja, na katerih prebivajo Rumuni, Jugoslovenci in Čehoslovaki, kakor tudi Madžari, odkažejo ali prvimi, ali pa Madžarom. Pariška mirovna konferenca se je odločila za prvo možnost, ki je zastopala stališče zaveznikov. Sedaj, da se namerava uničiti delo, zgrajeno z vso skrbljivostjo.

NOVI POSLANIK ZDRUŽENIH DRŽAV V RIMU.

New York, 1. marca. Predsednik Wilson je sprejel v avdijenci Johnsona Underwooda, ki je imenovan poslanikom v Rimu. Novi poslanik odpotuje na svoje mesto najbrže še tekom prihodnjega tedna.

BOLJŠEVIKA REVOLUCIJA NA PORTUGALSKEM.

Dunaj, 5. marca. Poročila iz Španije zatrjujejo, da je izbruhnila na Portugalskem boljševiška revolucija. 1. marca so proklamirali železničarji, poštni, brzojavni in telefonski uslužbenci generalno stavko po celi Portugalski. V Lizboni in Oportu je zmaga boljševiška revolucija in se je proglasila republika sovjetov.

NEMČIJI POSOJILO.

LDU. Amsterdam, 5. marca. (D. kor. urad.) Po »Telegraafu« javlja »Evening Standard«, da je vrhovni svet sklenil Nemčiji dovoliti, da razpusti mednarodno posojilo, s katerim bi si nabavila najpotrebnejši sirovini in živili.

ZBLIŽANJE Z RUSIJO.

LDU. London, 5. marca. (DKU.) — Brezlično. Balfour je bil določen za angleškega zastopnika v komisijski zaveznikov, ki bo te dni odpotovala v Rusijo v svrhu proučavanja tamšnjih političnih in gospodarskih razmer.

POSVETOVANJA GLEDE TURČIJE.

LDU London, 3. marca. (DKU — Reuter) Vrhovni svet je danes sklenil, razpustiti turško brodogradnjo. Nadalje se je bavil s poročilom komisijske, ki pod predsedstvom maršala Focha izgotavlja vojaške in na promet se nahajajoče določbe turške mirovne pogodbe. Govori se, da bo konferenca danes prekinila svoje delo in da se ministrski predsednik Nitti povrne v Rim. — Ministri zunanjih stvari so v angleškem zunanjem uradu danes nadaljevali posvetovanja in so se bavili s končno določitvijo turške mirovne pogodbe ter z ostalimi še odprtimi vprašanji mirovne pogodbe z Madžarsko. — Turški delegati bodo nemara dne 22. marca v Parizu sprejeli mirovno pogodbo s Turčijo.

KABINETNA KRIZA V TURČIJI.

LDU. Amsterdam, 4. marca. (D. kor. urad.) Reuterjev urad javlja iz Carigrada, da je kabinet odstopil. Sultan je poveril İzzet paši sestavo novega kabineta.

Begunske podpore.

LDU Ljubljana, 4. marca. Urad za zaščito beguncev javlja: Na mnogobrojna vorašanja in prošnje se naznana, da se je po dolgem prizadevanju slednji posrečilo, dobiti večjo, vendar omejeno vsoto na razpolago za begunske podpore. Urad za zaščito beguncev je denar takoj razdelil med okrajna glavarstva ter jim naročil, da izplačajo vsem beguncem, ki so dosedaj uživali begunsko podporo in katerim ni bila pravomočno odtegnjena, zaostalo podporo za en mesec. Veliko je pa beguncev, ki se žele v najkrajšem času vrniti domov v zasedeno ozemlje, da bi mogli še letošnjo pomlad po dolgih mučenja letih begunstva zopet obdelati svoja zemljišča in povrniti razrušene domove ter tako položiti temelje novemu življenju in lastni zemlji. Marsikoga ovira pri tem dejstvo, da ne razpolaga z nikakimi denarnimi sredstvi in da si ne more nakupiti niti najnujnejših živil in potrebščin. Da se omogoči, oziroma olajša takim beguncem povratek, da se jim tudi omogoči nabava semen za prvo setev, je urad za zaščito beguncev naročil okrajnim glavarstvom, da naj izplačajo vsem onim beguncem, ki se vrnejo do 31. marca t. l., poleg zaostale begunske podpore do dneva vrnitve še podporo za nadaljnjih 60 dni, onim pa, ki se vrnejo do konca aprila, podporo za nadaljnjih 30 dni. Okrajna glavarstva smejo tudi v obzira vrednih slučajih izdati še pred vrnitvijo cele begunske družine enemu njenemu članu pripomočilo za enkratno brezplačno vožnjo v domovno območje, ako notuje z namenom, da prekrbi družini vsaj eno leto stanovanja.

Telefonska in brzojavna poročila.

PETKOVA SEJA NARODNEGA PREDSTAVNIŠTVA.

LDU. Beograd, 5. marca. Današnja seja začasnega narodnega predstavništva je otvoril predsednik dr. Draža Pavlovič ob 10. uri 30 min. dopoldne. Prisotni so bili vsi ministri. Galerije in diplomatske lože so bile nabasane polne. Po prečitaniu zapisnika zadnje seje so protestirali poslanci Strajkovič, Angelinović, Pečić in Ribar proti zapisniku zadnje seje, v katerem so zapisani kot prisotni, med tem ko izjavljajo, da jih faktično ni bilo pri seji; zahtevali so, naj se zapisnik v tem zmislu popravi. O tem vprašanju se je nato razvila daljša debata, ki je trajala dve uri. Debate se je udeležil tudi ministrski predsednik Stojan Protić, ki je govoril zelo mirno in umerjeno. Predsednik dr. Draža Pavlovič je objasnjal podrobno, kako je došlo pri šteju kvoruma do rezultata 147. Tajnik Pera Jovanović je nato izjavil, da ne sprejme popravka, nakar je predstavništvo sklenilo, da se zapisnik sprejme v svoji prvotni obliki. Za tem se je prešlo na 1. točko dnevnega reda, ki se glasi: deklaracija vlade. — Prihodnja seja bo v nedeljek ob 10. dopoldne.

PADANJE VREDNOSTI NAŠEGA DENARJA.

Beograd, 4. marca. Vrednost našega denarja napram tuji valuti pada od dne do dne. Francoski frank se ne dobi izpod 300 dinarjev (za 100 frankov) med tem ko je notiral v poslednjih dneh stare vlade še manj kot 250. Vzrok padanja je nezaupanje, ki ga ima zunanji svet v sedanjo vlado, nadalje v okolnosti, da se hočejo uvesti za izvoz zopet izvoznice in na ta način kompromitirati naš izvoz. V poučenih krogih pa se govori, da tiči pravi vzrok padanja našega denarja v tem, da hoče iti nova vlada pri izmenjavi starega srbskega dinarja daleč preko Veljkovičevega načrta s tem, da bo dala posestnikom srbskega dinarja večje ugodnosti na breme državnih financ. Natančni načrti o tem projektu še niso znani.

SAMOMOR RAVNATELJA JUGOSLOVENSKE KOMISIJE ZA VOJNI PLEN NA DUNAJU.

Dunaj, 5. marca. Včeraj zvečer so našli ravnatelja jugoslovanske komisije za vojni plen dr. Stefana Engelhartja in njegovo ženo Stanislavo mrtva v stanovanju dr. Engelhartja. — Dr. Stefan Engelhart je bil rojen 29. julija 1891 v Varaždinu, po poklicu zdravnik, njegova žena Stanislava, rojena Mišić, je bila rojena 17. novembra 1901 v Kamniku na Kranjskem. — Trupli so našli v stanovanju dr. Engelhartja v tretjem okraju. Kakor se je dogladno, izvršen je bil dvojni samomor. Dr. Engelhart je imel v najemu veliko stanovanje in je bil šele kratak čas poročen. Sodni se, da sta izvršila samomor tekmo včerajšnjega dopoldneva. Žena dr. Engelhartja je ležala v postelji in je bila ustreljena v glavo, poleg postelje pa je ležal dr. Engelhart, s samokresom v roki. Dva naboja sta bila prazna, 4 pa so še tičali v samokresu. Ni dvoma, da je dr. Engelhardt ustrelil najprvo svojo ženo, nato pa še samoga sebe. O vzrokih samomora nista pustila ničesar pismenega. V predalu pisalne mize so našli večjo svoto denarja. — O samomoru je bilo obveščeno jugoslovanske poslanstvo, ki je takoj poslal posebno komisijo, da je izvršila lokalni ogled.

SPORAZUM GLEDE IZMENJAVE POLKOVNIH ARMOV.

Dunaj, 5. marca. Med državami, ki so nastale na razvalinah stare Avstrije, se je dosegel sporazum glede izmenjave polkovnih armov in zasebne lastnine, ker pripadajo erarični premeti in zaloge po sklepih st. germainskega miru oni narodni državi, na katerih tleh se nahajajo.

K MASARYKOV SEDEMDESET-LETNICA.

LDU. Praha, 4. marca. (ČTU.) Za 70letnico predsednika Masaryka

je minister za narodno obrambo Klofač izdal armadno povelje, v katerem pravi: Masarykovo življenje je bilo boj za resnico, za etično obnovo in politično ter socialno svobodo naroda. Za te ideale se je boril predsednik z izredno energijo, s priložnostno marljivostjo in trdnim prepričanjem. Ves narod praznuje ta dan 7. marca. Mi vojaki čehoslovaške republike imamo še posebno dolžnost, da se zavedamo, kakšne naloge nam je naložil predsednik Masaryk svoj čas v tujini in dandanes v domovini. Nihče ne sme govoriti o očetu Masaryku, kdor ni pripravljen slediti Masarykovemu zgledu, ter žrtvovati vse, svoje osebne koristi, svojo udobnost in če treba tudi svoje življenje za dobrobit domovine, kakor je to storil in še danes dela predsednik Masaryk. Z obljubo zveste udanosti republiki in predsedniku stopamo danes pred predsednika naše države: Predsednik naj živi dolgo in se veseli svojega dela.

ČEHOSLOVAŠKA USTAVA.

LDU. Praha, 6. marca. (ČTU.) Ustava, ki jo je predsednik Masaryk včeraj podpisal, bo v soboto objavljena v uradnem listu. — Čehoslovaški tiskovni urad izjavlja, da so vse vesti nemškega časopisa o čehoslovaški ustavi popolnoma neutemeljene.

ČEŠKI BOLJŠEVIK DR. ŠMERAL ODPOTOVAL V RUSIJO.

Praha, 5. marca. Češki boljševik dr. Šmeral je odpotoval v Rusijo. Na potu se je ustavil v Berlinu, kjer ima konferenco z delegatom ruskih sovjetov Koppom.

ODNOŠAJI MED ČEŠKIMI LEGIJO-NARJI.

Praha, 5. marca. »Narodna Politika« javlja, da med češkimi legionarji, ki so se vrnili iz Sibirije in ki še vedno nosijo uniforme, ne vladajo oni prijateljski odnosi, kakor bi jih bilo želeli v interesu države. To dejstvo se spravlja v zvezo s tem, da je bila proti zelo priljubljenemu češkemu generalu Rudolfu Gaibi vložena ovažba radi njegovega delovanja in zadržanja v Sibiriji.

NEMIRI V ITALIJI.

LDU. Berlin, 5. marca. (DKU.) »Deutsche Allgemeine Zeitung« javlja iz Lugana, da se nemiri v gorenji Italiji nadaljujejo. Tudi iz drugih pokrajin poročajo o izgredivih. »Secolo« poroča iz Ferrare, da se je med stavko kmetijskih delavcev, obsegajočo približno 70% delavcev, pripetilo mnogo primerov sabotaže in da so popalili več kolodvorov. — »Lokal-anzeiger« javlja iz Lugana, da so v provinci Novari, Vercelliju in Paviji jeli stavkati kmetijski delavci in mali najemniki. Lugano, 5. marca. Nemiri v Italiji trajajo dalje. V Ferari stavka 70.000 poljedelcev, več poslopj je bilo požganih. V provincih Novara, Verceli in Pavia je pričelo stavkati 180.000 poljedelcev.

ITALIJANSKO HINAVSTVO.

LDU. Berlin, 5. marca. (DKU.) »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Rima, da je Nitti za svojega bivanja v Londonu zaveznike preveril o potrebi revizije versailleske pogodbe v političnem in gospodarskem oziru. Zavezniki so izjavili, da se načeloma strinjajo z Nittijem. Italija, ki je bila vedno proti izročitvi, je priporočala sedaj tudi okrajšanje okupacijske dobe in zahteva, da se smer proti Nemčiji predrugači, ker je politično in gospodarsko sodelovanje Nemčije za rešitev Evrope prav tako potrebno, kakor sodelovanje Rusije. Enako zmernost (!) in enak čuv za pravico (!) je Italija pokazala tudi v turškem in albanskem vprašanju (!). Glede Jugoslavije bo Italija popustila toliko, kolikor ji to dovoljuje njena čast (!). Ako bi se dosegel v teh vprašanih sporazum, bi koristilo to vsaj Evropi, tako da bi

Neodrešena domovina.

— Izumiranje Pulja. I. D. Trst. 4. marca. (CTU) V Pulji se je znižalo število prebivalcev od 64.000 na 32.000.

— Tuji izgnanci z Reke. Reka. 1. marca. D' Annunzio je izdal odlok, v smislu katerega imajo vsi tuji, ki so se nastanili po 30. oktobru 1918, zapustiti mesto. Izgon tujece se vtemeljuje s pomanjkanjem dela in živila. (Radovedni smo, ali zadane ta odlok tudi dr. Ivko Franka in dr. Sachs. Op. ur.)

— Aretirani tihotapci. V Trstu so bili aretirani neki Angel Godina, Ignacij Fromelich in Josip Sanzin iz Šklednja. Policija je dobila pri njih 380 zavrtkov jugoslovenskega tobaka. Aretiranci trde, da so kupili tobak od tihotapcev.

— Novi podkvestor za Trst. Kakor se poroča iz San Rema, je bil imenovan dosedanjí policijski komisar v Ventimigliji Cav. Gargano podkvestorjem za Trst.

— Sledovi o steklarski obrti na Primorskem. Kakor poročajo italijanski listi, so odkrili kmetje vsled prekopavanja nekega zemljišča v Tribuži ostanke stare steklarske tvornice. Izkopine imajo po mnenju strokovnjakov veliko historično vrednost.

— Slovenske vzporednice na ljudski šoli v Gorici. Mestni šolski svet v Gorici je obvestil z dopisom

od 12. februarja t. l. odvetnika dr. Karla Podgornika, kakor zastopnika staršev, ki so z vlogami in po odposlanstvih na merodajnih mestih zahtevali zopetno otvoritev slovenskih šol v Gorici, da je generalni civilni komisariat z dopisom 9. t. m. priobčil naslednje: Predsednik ministrskega sveta je z brzojavko od dne 4. t. m. št. 2686 pritrtil, da se začasno za tekoče šolsko leto poskrbi za pouk otrok slovenske narodnosti v Gorici z ustanovitvijo slovenskih vzporednih razredov pri italijanski ljudski šoli. — Mestni šolski svet ukrene, kar je treba, da se izvrše navedbe predsednika ministrskega sveta. Dopis mestnega šolskega sveta je bil dostavljen dr. Podgorniku 19. t. m. — Slovenski starši pričakujejo, da bodo začasne slovenske vzporednice otvorjene nenadoma in v zadostnem številu ter da bodo s prihodnjim šolskim letom izpremenjene v samostojno slovensko ljudsko šolo v Gorici. Merodajne oblasti naj bi pri tem ne pozabile, da so Slovenci imeli v Gorici še mnogo drugih šol in zavodov, katerih zopetna otvoritev je za kulturne potrebe gorških Slovencev ravnotako neobhodno potrebna, kakor otvoritev ljudske šole.

Program reakcije.

S privolenjem demokratske opozicije je Protič včeraj podal vladno deklaracijo. Porazni vtis vladne izjave.

Beograd, 5. marca. V današnji seji so poslanci demokratske zajednice, katerim se je pridružil tudi voditelj republikancev Jaša Prodanović, razkrinkali z učinkovitimi konstatacijami nečuvno falzifikacijo, ki jo je zagrešila vlada, da lažnivo predstavi svetu, da ima večino članov Narodnega predstavništva na svoji strani. Poraz za vlado je bil tem popolnejši, ker je predsednik parlamenta sam konstatiral, da so bili štirje demokratski »pokretnosti« od sekretarja Jovanovića zapisani kot navzoči in da vsled tega ni bilo kvoruma. Dokazano je torej že na prvi seji, da temelji, na katerem stoji Protič-Koroščekova kombinacija, sploh ne eksistira. Vlada se tega sama zaveda in včeraj so se širile neprestano iz vladnih krogov vesti o novih pogajanjih za koncentracijsko vlado in podobne račice. Z druge strani je vlada lansirala, kako se demokratski bojilo njenega nastopa, češ da hočejo preprečiti, da bi g. Protič v svojem ekspoziciji predložil javnosti delovni program svojega kabineta. Demokratski so izpodbili poskušne politične intrize s tem, da danes niso postavili vprašanja kvoruma, temveč so pustili, da Protič prečita vladno izjavo. Vtis iz izjave je mizeren. Ona je najboljši dokaz, da je Protičev kabinet sestavljen iz raznorodnih elementov, ki se ne morejo složiti niti v najkardinalnejših pogledih na državno politiko in vsled tega tudi ne vedo ničesar povedati.

Prvi del vladne deklaracije obsega polemiko proti paroli demokratov, da treba Narodno predstavništvo takoj razpustiti in poklicati narod na volišče. Obsega skrite grožnje na adresu regenta ter naznanja predložitev volilnega reda. Iz vladne izjave se vidi, da hoče gospodje Protič in tovariši volitve čim dalje odložiti, ker smatrajo za potrebno, da se poprej med strankami doseže sporazum glede bodoče ustave. Kaj to pomeni, je jasno iz dejstva, da v velikih načelnih vprašanjih med separatisti in onimi, ki so za edinstveno državo, sporazum ni mogoč. Da bo situacija jasnejša, je g. Protič za sebe in za svoj kabinet porabil priliko, da se deklarira kot separatist, kajti vlada govori v svoji izjavi še vedno o kraljevini Srbiji, kateri logično seveda potem odgovarja hrvatska in slovenska država!

V dveh velikih vprašanjih, ki stoji danes v ospredju interesa celoga našega naroda, o jadranskem in o valutnem vprašanju, govori izjava v tako megleznem in nedoločnem tonu, da se je bati najhujših posledic. Demokratsko - socialistična vlada je, kakor

znano, odločno zavrnila ultimatum zaveznikov glede rešitve jadranskega problema. Ona je javno poudarila svoje stališče glede Reke in glede naše zapadne granice, in ves narod je njeno stališče odobral. Protič, Korošček in Laginja se ne upajo ali nečejo niti izreči poštene besede. Naravno, ker se niso složili in ker imajo srbski radikali mnogo več interesa za Albanijo, nego za jugoslovenske meje ob Adriji in za našo Reko. In tako ne vé g. Protič v najmučnejše razočaranje vseh iskrenih narodnih krogov o jadranskem vprašanju drugega povedati, nego da povzroča vladi in zaveznikom mnogo muke in težavo in izraža zaupanje v Boga, da bo to vprašanje skoro rešeno. S samim zaupanjem v Boga pa se tako posvetne stvari ne rešavajo za nas ugodno. Značilno je, da je ves oddelek vladne izjave o jadranskem vprašanju sestavljen v naravnost defetističnem tonu, kakor bi bil proračunen, da izzove v narodu strahopetno razpoloženje ter ga pripravi na nove neznozne žrtve.

Nič manj karakteristična ni vladna izjava o valutni reformi. Vse velike besede in obljube klerikalnih in hrvatskih separatistov je resumirala vlada v frazo, da govore važni in resni razlozi za to, da se uredba prejšnjega kabineta o Narodni banki predloži privremenu Narodnemu predstavništvu v naknadno odobrenje. G. Korošček in Laginja sta se torej javno solidizirala s tistim projektom, katerega sta prej proglasila kot roparski načrt, da se našemu narodu odvzame 4% njegovega premoženja. Pa ne le to, iz avtoritativne izjave novega finančnega ministra upravnemu odboru Narodne banke vemo, da so se g. Protič, Korošček in Laginja med seboj obvezali, spreminiti provizorij, ki ga je ustvarila demokratsko - socialistična vlada in ki omogočile najugodnejšo zamenjo kronte potom naknadne določitve relacije med kronto in novim našim novcem v definitivnem t. l., da se spremeni sedanji službeno določeni kurz med dinarjem in kronto v končno veljavno relacijo 1 : 4.

To je program Protičevega kabineta, program, ki je izzval v beogradskih političnih krogih najsilabši utis in ki bi moral, če ga vlada začne izvajati, povzročiti narodno in gospodarsko paniko v naši državi.

Falsificirani kvorum in Protič-Koroščekov program sta dve začetni manifestaciji reakcionarne dobe, ki bi hotela zavladati v naši državi, ki pa ne bo zavladala, ker bo zadela ob buren odpor vsega poštenega in pametnega političnega sveta v Jugoslaviji, katerega predstavitevica je današnja demokratsko - socialistična opozicija.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 6. marca 1920.

— Ljubljanski občinski svet ima v torek, dne 9. marca ob 5. popoldne svojo redno sejo. Dnevni red priobčimo v ponedeljek.

— Pesnik Josip Stritar. Slovenski rojak dr. Šter, ki živi v Dunajskem Novem mestu, je te dni obiskal našega pesnika Josipa Stritarja na njegovem domu v Aspangu. O svojih vtisih poroča prijatelju v Ljubljani naslednje: Vedel sem, da našemu pesniku ne gre dobro, vendar nisem pričakoval pri njem tolike revščine. V mali hišici v zgornjem delu trga ima zelo skromno stanovanje. Mala kuhinja in dva prav mala kabineta z več kot skromno opravo. Ko sem prišel k njemu, je sedel v nezakurjeni sobi z zimsko suknjo na sebi in je nekaj čital. Velik revež je in sama kost in koža ga je. Tožil je, da mu bojejo opeleti oči, in da ne sliši sko-

ro nič več. Le s težavo me je nekoliko razumel. Pravil mi je, da je vsled stradanja tako opešal. Aproxivacija v Aspangu je zelo slaba, v okolici pa ni dobili prav ničesar, ker pokupijo vse in za vsako ceno židje, ki pridejo kmetom petrolej l. dr. Princel sem mu nekaj sladkorja, moka in drugih malenkosti, in videl sem, kako mu je dobrodošlo. Rekel mi je pri tej priliki, kako hvaležen je odseku za prehrano v Ljubljani in njegovemu direktorju, da mu je že parkrat poslal živila: pesnik in njegova žena sta mi zatrjevala, da bi bila morala brez te pomoči že davno lakota umreti. Tožila sta le, da je bila zadnja pošiljava skoro do polovice opana. Tako piše doktor Šter svojemu prijatelju. Pesnik Stritar obhaja danes, 6. marca t. l. v skrajni bedi in žalosti, daleč od svoje tako ljubljane

domovine, svoj 84. rojstni dan. Pesnik Stritar živi ob svoji pokopnici, ki znaša 280 K na mesec. Da s to pokopnino pri vsej svoji skromnosti ne more živeti, je več kot jasno. Pomisliti je treba le, kako ogromne cene imajo živila v avstrijski republiki. Omenjeno bodi le, da stane v Aspangu eno jajce 8 nemških kron. Drju. Šteru je pesnik tudi tožil, da si že dolgo časa ni mogel privoščiti kupice vina, ki bi ga ravno sedaj v svoji visoki starosti in betežnosti tako nujno potreboval. S ponosom smo vedno imenovali Stritarja svojega velikega pesnika in pisatelja; izkazano se mu še sedaj, ko je tuje pomoči tako silno potreben, hvaležnega in priskočimo mu na pomoč. Kakor smo se informirali, je odsek za prehrano, želeč pesnika za njegov rojstni dan počastiti, pred par dnevi po posebnem kurirju poslal pesniku večjo zbirko živil moka, masti, sladkorja l. dr. Treba pa bo za pesnika izdatnejše pomoči, da mu olajšamo njegovo življenje, ki je bilo vse posvečeno slovenski domovini. Izpolnili bomo le častno dolžnost, ako mu pomagamo in ga podpremo sedaj, ko tako nujno potrebuje naše pomoči. Ne dvomimo, da bodo naši premožnejši sloji z veseljem prispevali z darili za našega pesnika.

— Jugoslovenski novinarji pri Masaryku. Dne 5. marca je sprejel jugoslovenske novinarje predsednik čehoslovaške republike dr. Masaryk in jih pozdravil v daljšem govoru. Zvečer so bili jugoslovenski novinarji gosti zunanega ministra dr. Beneša.

— Popravek: Pri včerajšnji notici glede darila K 100 — akademični menzi je pomotoma izostalo ime darovalca gospoda Spindlerja.

— Iz Kranja se nam poroča: V ponedeljek, dne 1. t. m. dopoldne krožila je po mestu vest, da se je čez noč peljal transport naših vjetnikov preko Trbiža v Ljubljano in ker nam je to vest telefonično poročila iz Ljubljane popoldne potrdilo, s pristavkom, da se odpelje z večernim vlakom čez 40 vračujočih bojevnikov na svoje gorenske domove, sestali so se takoj zastopniki »Rdečega križa« in deputacija gasilnega in reševalnega društva ter sklenili, da se napravi vračajočim junakom dostojen sprejem. Zvečer jih je pričakovalo mnogobrojno občinstvo na peronu in ko je prisopihal vlak, strnil se je pogled vseh proti vходу. Ob zvokih godbe so nam zadržetela srca, so-li ti nesrečneži vračajo zdravi ali pohabljeni v svojo pravo domovino, ali ne. Toda glej čudo! Mesto medij, upalnih, zagledali smo zdrave, četudi zagorele obraze naših južnih najprostovoljnih sinov. Reševalni oddelek pod poveljstvom nemurnega njihovega vodnika gosp. Holzhackerja to pot ni imel drugega posla, kakor da je odpeljal njihove prtljage na svojem vozu v mesto. — Glinjiv prizor! Objem sina z očetom, brata z bratom in srce je sipalo na lica solze radosti ter govorilo brez besedi več — kakor zamore cela knjiga. — Ko je godba odigrala, pozdravil je zaslužni častni načelnik gasilnega društva g. Janko Sajovic osvobodence s priručnimi besedami, pred vsem narlašajoč, da jih z odprtimi rokami sprejema njihova prava Jugoslovenska domovina. Na to je bil sestanek v prijazni gostilni M. Mayer, kjer so bili vjetniki pogosteni. — Tu pa je po 16 ali več mesecih prevzel vlogo jezika, kar se prej ni moglo in smelo niti pisati. Tako je potekel eden najlepših večerov življenja ob tem združenju sorodnikom in znancom. — Pri tem sestanku pa ne smem prezreti značilnega pogovora, ki se je vršil med vjetnikom (boljšim posestnikom sinom) iz okolice Kranja in mano. Med pogovorom, kako se mu je godilo v vjetništvu, vprašal sem ga, kako sodi on o našem laškem sosedu. Odgovoril mi je: »V Italiji smo izvedeli vse, kaj se je godilo in sicer iz laškega časopisa. Jaz zase sem prepričan, da pride med Jugoslovani in Lahi do temeljitega obračuna. Lahi niso pridržali za šalo Slovence in Hrvate medtem, ko so že davno izpustili vse vjetnike drugih narodnosti, kajti, oni se dobro zavedajo, da so po krivici izvedli zasedbo našega najbolj zavednega dela Jugoslavije; pri tem obračunu pa bo zrasla iz Jadrana morska kača, ki ne bo poročila samo laških pohlepnikov, temveč bo očrnila tudi krivično skrupalen oplen Pariskih sodnikov! Pri tem se mu je zasvetil čuden ogenj v očeh in stisnil je ustni. — Komentar odveč. — I. P.

— Pokopnikovega zaklada za zdravniške vdove in štote so povodrom smrti g. zobozdravnika dr. Bretla darovali po 200 K Zobozdravniško društvo, Dr. A. Pramskec, Dr. A. Schwefer, Dr. O. Rodoscheg ter 100 K Slovensko zdravniško društvo in Dr. E. Dorant.

— Izpremembe poštne službe in uvedbo nove službe. Z dnem 1. marca 1920 se izločijo poštne kraji Martinja vas, Dolnje Prapreče, Stehania vas in Vrhovo iz okraja kr. poštne urada Velika Loka ter pridele uradu št. Vid pri Zatični. Z istim dnem se uvede pri kr. poštne uradu št. Vid pri Zatični dostavljanje pošiljav po selškem pismonoši v sledeče vasi: l. okr.: št. Pavel, Selo, Zaboršt, Temenica, Gagošče, Bukovica, Parški Kal, Vel. Cesnjice, Male Cesnjice, Petrušna vas; II. okraj: Radohova vas, Cesta, Breg, Veliki Gaber, Spodnje Prapreče, Martinja vas, Stehania vas, Zagorica, Podboršt, Dob. Velike Peče, Glogovica. — Dostavljanje se bo vršilo v prvem okraju vsak ponedeljek, sredo in petek, v drugem okraju vsak torek, četrtek in soboto.

— Osebnosti v pošti. V pošto službo so sprejeli kot praktikante, oaitoma kot praktikante: Miloš Ambrožič, Vladimir Bajuk, Peter Cerar, Franc Deržal, Anton Elsner, Stanko Gaberščik, Anton Gorko, Amalija Olinja, Alojzij Gram, Jernej Hočvar, Vladimir Jazbec, Alojzij Jurčec, Zorko Kambič, Alojzij Koželj, Franc Konič, Terezija Kraker (vnovič), Julij Kuštrina, Franc Kvas, Anton Mak, Josip Konča, Franjo Novak, Ljudviti Plevelj, Mara Podboj, Mirko Prosen (vnovič), Ljudviti Primosch, Adolf Sadar, Vinko Slamič, Ivan Stihl, Josip Schager, Stjepan Šeka, Oskar Versa, France Zavašnik. — Nameščeni so: kot poštne pisarniški višji oficijanti Lavoslav Kamplut; kot pisarniški oficijanti Karel Štrbenk; kot pisarniški oficijantke: Karmela Bait, Marija Brumčič, Marija Kerinc, Vera Mahorčič, Penči Reder, Pavla Rugelj, Katarina Vernik; kot brzojavni mojster: Maks Bizjak pri vzdrževalnem odseku za brzojav in telefon v Ljubljani. — Imenovani so: za poštne pristava poštne aspirant Peter Kotnik, Maribor 2; za poštne oficijante aspiranta Franc Suman, Maribor 3 in Ferdinand Tivac v Celju. — Podeljena so poštne upraviteljske mesta: Bela cerkev na Dolenskem poštne pomočnici Otilija Lavrič; Podbreze poštne pomočnici Amalij Revič; Makole poštne pomočnici Julij Kovarčič, Brezje poštne aspirantki Zofiji Gabrijelčič. — Nameščeni so na poštarskih mestih: nadpoštari Jakob Šegula Ljubljana 7; poštari Mitko Blaž Bizelsko; poštarka Ivanka Čebin Dobova. — Premješeni so: višji poštne kontrolor Božidar Keč iz Ljubljane v Čeljo - slovaško republiko; višji poštne oficijal Mihajlo Balt iz Ljubljane 2 v Počo (Bosna); višji poštne oficijal Franc Levart od poštnega ravateljstva v Ljubljani k poštному ravateljstvu v Sarajevu; poštne oficijantke Ana Zorec iz Oravovega pri Čerknici v Banjalu (Bosna); poštne oficijantke Ljudmila Outek iz Koprivnice pri Brežicah v Tuzlo (Bosna); poštne oficijantke Ana Bregant od urada Ljubljana 1 v Čerknici; poštne oficijantke Ljudmila Semolič od urada Ljubljana 1 v Metliki; poštne oficijantke Hermia Radolč od urada Maribor 1 v Celju; poštne oficijantke Roza Medič iz Celja k uradu Maribor 1. — Odpovali so se službi: višji stavbní komisar inž. Gustav Sedry, tehnični oddelek pošt. ravateljstva; računski asistent Ivan Laznik in poštne asistentke Alda Slamič pri računskem oddelku pošt. rav.; poštne praktikantke Ciril Nemec in Matija Absec pri poštmostrovnem računskem uradu v Ljubljani; poštne praktikanti Andrej Uran, Ljubljana 7; poštne oficijantke Alojzija Vadnov, Trebnje; poštne oficijantke Marija Zupančič, Ljubljana 1; poštne oficijantke Anka Vizorek, Črnomelj; poštne aspirantke: Stefanija Rumprecht in Flora Zoljan. — Odvoznica je poštne službe: poštne oficijantke Terezija Kenda pri uradu Ljubljana 1. — Služba je odpovala poštne upravni Stanislaw Podnar v Drazi pri Kočevju ter poštne aspirantke Franci Rus, Albin Bervar in Kristi Šober. — Začasno vpoklen je poduradniš Rudolf Novotny v Ljubljani. — Trajno vpoklen sta poštari: Valerija Lorotitsch, Kočevska Reka in poštne oficijantke Marija Saliz v Kostanjevici. — Umrli sta: poštarka Marija Rupnik, Podplati, in poštne oficijantke Pavla Grohmann, Celje. — Razpisano je poštarsko mesto pri poštnem uradu Podnart ter odpravniško mesto pri poštnem uradu Vuhred. — Poštari Juhj Sedina v Podnartu je premješten v Črnomelj.

— Nadafine aretacije ponarejalcev bankovcev. V Logatcu so karabinerji aretirali nekega Alberta Zofia in Karla Cavaliča iz Trsta, ker sta poskušala izmeniti za 115.000 kron tisočrskih bankovcev s ponarejenimi kolki.

— Tisočrski in stočrski bankovci s ponarejenimi kolki v Prekmurju. Izvedeli smo, da krožijo v Prekmurju ogromne množice tisočrskih in stočrskih bankovcev s ponarejenimi kolki in da se vračajo kolki za te vrste bankovcev iz Madžarske in v nemške Avstrije. Ker se bodo taki bankovci s ponarejenimi kolki skušali spraviti brezumno tudi v ostalo Slovenijo, se prehrvalstvo opozorilo, naj bo previdno pri prejemanju novcev iz Prekmurja.

— Prezgodna vesela. Pred kakimi 14 dnevi je orfel s hrvatske strani neki mož k nesrečni Neži N. v Podcoro. Vorašal je, če proda par tunelov. Dasi je vedela, da njo vredni faz 12.000 kron, in je cenila na 17.000 K. Na čudo na mož ni bil zbirale, temveč odšel vseh 17.000 K. Ženska je na od namena vesela zvečer v čestitno in naravnostni stečaj za stečajem vina, ker je namerno tako dobro kmetila. Ko le mož traja nještiti, le izvolila vseh 17.000 K in se na prejemnikih nještiti in kmetila nještiti. Gnetilnjaj na danu ni hotel avrečiti, ker je bilo vseh 17.000 K namrečenih.

— Prvi sestanek kmetijsko-prostovoljcev se je vršil dne 15. februarja t. l. ob 9. uri dop. v gostilni Ra-

čajni v Kranju. — Predsednik g. Lojze Ude pozdravi zastopnike, posebej pa zastopnika »društva jug. dobrovoljcev«, kapetana francoske armade g. Bratino, in utemeljuje vzrok in namen ustanovitve nove organizacije. Pravila vzprejeta na sestanku so z par izjemami ista kot jih ima »društvo jug. dobrovoljcev«. O sprejemu članov odloča poseben odbor. — Za kritje stroškov se vpleje vstopnina 5 K. — Sklenilo se je opozoriti vlado na kor. prostovoljce s spomenico. — Organizacija je nepolitična, izvoljen je bil nov odbor: predsed.: g. Ude Lojze, stud. iur., podpredsednik: g. kaplan Jer. Halner, tajnik: g. Jože Štor, štud. phil., blag.: g. Plestenjak Jan, stud. phil., odb.: g. Ivan Praprotnik. Zastopnik »dr. jug. dobrovoljcev« g. k. Bratina pozdravi v imenu svojega društva vse adeal. boritelje za jugoslovensko Koroško in povdarja da oba društva vodi skupen cilj stati z življenjem in smrtjo za svobodo Jugoslavije. Začasni naslov organizacije je: Org. Kor. prostovoljcev, Poljanska c. 81. Ljubljana. — Ob 12. uri se sestanek zaključil.

— Za zbirko za vojne vjetnike je darovalo uradništvo in uslužbenstvo mestnega magistrata v Ljubljani znesek 1170 K. Slov. Rdeči križ se zahvaljuje darovalcem za ta dar najiskreneje.

— Služba božja v slovenskem jeziku se vrši v nedeljo ob 3. popoldne v tukajšnji evangelijski cerkvi na Gospo-sveti cesti.

— Zanimiva šahovska tekma. Iz Pariza javljajo: Jugoslovan Boris Kostić je nedavno uprizoril zanimivo simulatno šahovsko tekmo. V kotu dvorane sedeč, s hrbtom proti figuram obrtnih, poteze narekuječ svojemu zaupniku, je naenkrat igral 10 partij. Zaupnik mu je javljal poteze nasprotnikov. Dosegel je velik uspeh 2 : 2.

— Ben Aroly Bey. Čarobna večera priredi telepat in hipnotizer Ben Aroly Bey v nedeljo in ponedeljek ob 8. zvečer v Narodnem domu. Oba večera bosta nudila občinstvu gotovo prav izreden užitek in poduk. Predvajatelj je snoči pred zbranimi časniki vseh ljubljanskih dnevnikov dokazal, da so njegove predstave skoz in skoz resne ter da je v svoji stroki zares mojster. Našel je določeno besedo iz knjige in časopisov, našel skrite predmete v razmeroma kratkem času, dasiravno je bilo najdenje zvezano z raznimi ovirami in komplikacijami in pokazal je prav interesantne poskuse o uspavanju lastne volje in podreditvi tujim vplivom. Predstavi bosta gotovo nudili obilo podučnega, zanimivega in tudi zabavnega. Predprodala vstopnice se vrši v Dolencevi trafiki v Prečernovi ulici in pred predstavama v Narodnem domu.

Mesčno gledalo natakarev. Organizacija natakarev, hotelskih, gostilniških in kavarniških uslužbencev je predložila gostilniški in kavarniški združenju spomenico dne 4. marca in osemdnevni odlok.

Pozor! Po Beli Krajini se klati neki slepar, da je došel iz Ruskega, in obiskuje hiše, iz katerih so še vojaki na Ruskem. Da se dobro pogostiti, prišaša vsaki hiši pozdrave vjetnikov - domačinov in nato pobere takso za brzojavljenje — navadno 25 kron. Velik je, nosi črn klobuk — civilni in vojaški plašč, zelo raztrgan čevlje. Govori mešanico z ruskim jezikom. Dne 26. febr. je bil na Priljuču na Hrvatskem, dne 27. februarja v Dolenjem pri Adleščih. Izdaja se tudi za brata Črnomalske učiteljice. Izvabil je več ljudem denar.

— Tatvina v Trnovem. Na dvorišču Fröhlihove hiše v Trnovem ima navadno shranjen tovorni kamion tržaški trgovec Versa. V noči od 4. na 5. pa so mu neznaní storilci odnesli 2 plašča in dve zračni čevlji, 53 kosov raznega orodja, šoferske rokavice in volneni šal v skupni vrednosti okoli 10.000 K. V petek zjutraj je stražnik aretiral nekega kmečkega fanta iz Novega mesta, Slavka Pintarja, ko je po Sv. Petra cesti nesel plašč in zračno cev. Tatove zasleduje. Pintar se je stražnika zelo ogibal, vsled česar je postal sumljiv.

Kultura.

Is pisarstvo dramskega gledališča. Vred bolzani članov v nedelje popoldne vztrajno Protokole in mogoča. Mesto na bo vztrajno Gorka drama Na dan, Vloga Luke bo igral po bolezní sopot g. Šest. — V sredo sveder Beneški trgovec človek abouma. Štyloka igra to pot gosp. Danilo.

Molndrjev »Vrag« se včeraj ni pojavil v tako uzgajeni obliki, kakor lo zahteva in originalno umišljena tura: zato se tudi niso povsem uveljavile raznotere pikantne očitne, ki strše iz lahne konverzacijske toka. Vrh vsaga le to in ono ostalo brez učinka, ker so na odru častli govorili prethito in skoro docela nerazložno. Karakteristična figura je pravzaprav ustvaril sam gospod Šest v naslovni vlogi. Slag elegantna igra, združena s čisto mogo-

no, pa fino poltrano govorico, je sploh držala komedijo pokonci. Poleg nje je še najbolj ustrezala gospodinja Vera Danilova kot model.

Glasbena Matica. Opozorjamo, da se vstopnice za koncert zboru in orkestru dne 15. in 22. t. m. že prodajajo.

Cerkveni koncert priredi v sredo 10. marca ob 8. zvečer v stolnici Cestitno društvo za stolno župnijo v Ljubljani.

Narodna Galerija. Pred letom je bilo ustanovljeno društvo Narodna Galerija z namenom, v obsegu galerije zbirati dela slovenske upodabljajoče umetnosti stare in nove dobe. Društvo je uspelo že prvo leto v bistvu doseči svoj namen in ustanoviti galerijo; ne sicer v lastni reprezentativni palači, kakor jih vidiš v kulturnih centrih vseh narodov, ampak vseeno galerijo, ki v danjih razmerah odgovarja zahtevam in težnjam slovenske upodabljajoče umetnosti. Društvo je delovalo z vsem na glavnih in izpeljivih točkah svojega programa; dobilo je v varstvo od ljubljanskega magistrata mestne zbirke umetnin, od zasebnih lastnikov večje število slik starejše šole deloma v last, deloma v varstvo in nakupilo iz prispevkov, to je iz ustanovnih in članarine 28 del za okroglo 50.000 kron. Ko je odbor dobil tudi lokal za instalacijo umetnin, je bil v glavnem temeljni kamen budoči Narodni galeriji položen! Radi prepičlih prostorov se je odbor odločil, svojo provizorično galerijo urediti tako, da se bodo umetnine letno ali polletno izmenjale. Ker je slovenska moderna v najozirom stiku z narodom in vsebuje kvalitativno najboljša dela, je današnja ureditev posebej slovenski moderni umetnosti in instalirana zbirka jasno podaja izraz stremjenja slovenske moderne umetnosti. Da se zanesemo zanimanje za započeto delo društva v kar najširše kroge, se je odločil odbor, odpreti Galerijo javnosti in imajo to vrstice namen, povabiti javnost na poset Galerije v nedeljo, dne 7. marca ob 10. do 12. dopoldne. Galerijski prostori so v Kresit, vhod za vodo, v II. nadstropju. Vstopnine ni, vabi pa društvo vsakega, da pristopi kot član z letnim prispevkom tridesetih kron.

A. Dumas: Gospoda s kamelijami. Izšel je popularni roman, poznan tudi po Verdijevi »Traviati«. Večno mlada ljubavna istorija nam prikazuje preporod divne pariške blodnice. Zanimiva fabula, živ dialog in nad vse sijajni stil delajo ta roman še vedno priljubljen berilom izobraženecv sveta vsakega. Hrvatski prevod je popoln, neskršljan. Roman je umetniško opremljen, tiskan na dobrem papirju, z naslovnim listom prof. Ljube Babčiča. Cena 18 K, elegantno vezano 21 K. Adresa: »Narodna knjižnica«, Zagreb, Vojnička ulica broj 13.

F. M. Dostojevski: »Zapiski iz Mrzov domov«. S rusko prevod Stjepan Lukič. Drugo popravljeno izdanie s predgovorom dr. D. Prohaska. Zagreb 1919. Nakladom »Narodne knjižnice«, Vojnička ulica broj 13. Po prekrasnem romanu »Blebeli ljudje« izdala Narodna knjižnica sedaj to drugo znamenito delo ruskega genija, velikega slavjanskega zdravniškega duha. V »Zapiskih« je podal Dostojevski iz divno realizirano celotno rusko - narodnih zločinov in mučenjskih činov, s katerimi je preživel sam kot obsedenec težka štiri leta v strašni Sibiriji. Zato so »Zapiski« eno izmed najboljših del svetovne književnosti in po sodbi ruskega kritika Skabicevskega, največji umotvor Dostojevskega. Slovenci imamo svoj prevod v izdanju »Slovenske Matice«, zato bo hrvatski prevod dobrodošel vsem onim, ki se hočejo naglo in praktično učiti srbo - hrvaščine, s tem, da omerja Lukičev in Levstikov prevod. Hrvatskemu izdanju je napisal predgovor dr. B. Prohaska, naslovn list pa je narisal prof. J. Miša. Cena 18 K, vezane knjige 21 kron. Adresa: »Narodna knjižnica«, Zagreb, Vojnička ulica broj 13.

F. M. Dostojevski: »Ponižen i uvređen«. Roman, s rusko prevod Iso Veličankovič. Uvod napisal Dragotin Prohaska. Danes, v dobi besne socialne borbe, je ta knjiga posebno zanimivo berilo, ker kaže, kako postanejo lahko socialno ponižani in razžaljeni moralni zmagovalci nad svojimi zatiralci. Rešitev problema razredne borbe je podana tukaj na originalen način, z genialno intuicijo in s pravo krščansko ljubeznijo za človeka. Ta roman je eden izmed najbolj priljubljenih v svetovnem slovstvu in pred 60 leti je bil v Rusiji senzacija prve vrste. Dostojevskega očene ideje pa so vstale iznova v poslednji šoli ruskih bogoborcev. Kdor želi globlje razumeti današnje borbe v Rusiji, naj čita ta roman, ki obsega 412 strani velike osmerke, je opremljen z uvodom dr. D. Prohaska in je okrašen s sliko Dostojevskega iz let, ko je ta roman pisal. Tudi ta roman imamo že v slovenskem prevodu. S primerjanjem obeh prevodov se Slovenci najlažje priučijo srbo - hrvaščine. Cena 18 K, vezani 24 K in poštarina 2 K. Adresa: Knjižara Mirka Brayerja, Zagreb.

Sokolstvo.

Sokol I. opozarja ponovno vse brate in sestre ter Sokolstvu naklonjeno občinstvo na veliko telovadno akademijo, ki se vrši v soboto, 13. t. m. v dvorani hotela Union. Na sporedu so velenjane telovadne točke, ki jih bodo izvajali telovadci in telovadke, poleg tega pa nastopi tudi ves naraščaj za najrazličnejši vajami. Pri prireditvi sodeluje tudi društveni orkester. Po telovadbi prista zahvala. Pričetek točno ob 8. zvečer. Vstopnina za člane in članice vseh sokolskih društev v predprodaji 6 K, sedeži posebej 6 K, za nečlane in na dan prireditve vstopnina 10 K, sedeži posebej 10 K. Natančnejši spored sledi. — Ker stremi društvo za tem, da si čimprej postavi lastni dom, kjer se bo nemoteno razvijalo, pričakovati le, da se vsi zavedni sokolski krogi udeležijo te prireditve in s tem pomagajo k čimprejšnji udeležitvi nujne potrebe. Zdravo.

Ženski telovadni krogi Sokola I. opozarja svoje članice, da imajo s prihodnjim

tednom počasnši telovadbo v ponedeljek in petek točno ob pol 8. na realni gimnaziji.

Sokol I. vabi vse brate delegate na župni občini zbor, kateri se vrši v nedeljo, dne 7. marca ob 14. v mali dvorani Narodnega doma. — Odbor.

Turistika in sport.

Konjske tekme, dirke v Sloveniji. Preteklo jesen prirejene tekme v Ljubljani, Ljutomeru in na Bledu so pokazale veliko zanimanje ne samo od strani občinstva v splošnem, pač pa tudi v veliki meri konjerecev. Da se ta sport, ki je velikanske važnosti za konjerele, ne zanemari, ustanovi se v Ljubljani posebni klub, katerega glavna naloga bo, voditi take dirke in izdati potrebna navodila in določila skupno z zagrebškimi dirkalnim klubom. Pripravljeni odbor je izdelal že delno tozadevne načrte, ter se vrši dne 19. marca 1920 ustanovni občini zbor. Po tem načrtu, katerega mora odobriti še občini zbor, vršilo bi se poleg tekem v Ljutomeru, na Bledu itd., tudi v Ljubljani 6 do 8 dirk, lahke in hitre. Po možnosti, ako bodo razmere dopuščale, priredi se tudi razstava konj. Pri vseh teh prireditvah se bo posebno oziralo na domače konjerece.

Gospodarske vesti.

— g. Prometne omejitve v sled pomanjkanja premorja in carinskih zastankov v Sloveniji: 1. Za Maribor glavni in koroški kolodvor se od 1. marca dalje sme sprejemati brzo-vožno, dalje kosovno blago, premog, živila, vino, pošiljate za pivovarno Götz in sosode. Za vse drugo je treba prevoznega dovoljenja. 2. Sprejem pošiljatev od postaj južno Maribora v Nemško Avstrijo in tranzito je vsled velikih zastankov v Mariboru (Tezni), do daline odredbe sploh ukinit. Že sprejeti naj se še odpošlje. Ententni živilski vlaki so izvzeti. 3. Sprejem tovornega blaga vsake vrste razen premorja za postaje preko Brežice naj se takoj ukine. Reekspedicije so najstrožje prepovedane. Omejitve prometa v inozemstvu: 4. Obilje štev. 45. ravnatelstva i. ž. Dunaj: Po odloku komisije za izvedbo plebiscita v Tešinu je potrebno za uvoz blaga iz vseh držav, izvzemši iz Čehoslovaške in Poljske, uvozno dovoljenje, katero izdaja le-ta komisija na zahtevo od slučaja do slučaja. Izjeme: a) do sprejema brezpogojno vse pošiljke, ki ne bi bile opremljene s predpisanim uvoznim dovoljenjem. 5. Obilja štev. 46. ravnatelstva i. ž. Dunaj: Ker imajo pošiljke drv za kurjavo, ki niso vezane na nikakoli prevoznega dovoljenje, prednost pred drugimi lesnimi pošiljkatvami, zlorablja mnogo odposiljateljev to okolnost tako, da izbežavajoč to prevoznega dovoljenje, označijo kot »drva za kurjavo« tudi druge lesne pošiljke, ki tarifirano ne spadajo pod »drva za kurjavo«. Opozorjamo pri nemotivirani vprašanju, je li pošiljatev drv, katere prevoz naj bi bil prost v smislu točke 3 b) blagovnega seznama, v resnici pošiljatev drv za kurjavo, izrečno na to, da so merodajna samo tarifarična določila. V smislu letnih spada k drvam za kurjavo edino le les, označen v blagovnem tarifu del I B. postavka H/14.

— Narodnogospodarski Vestnik. Vsebinska 4. številka tega polmesalnika je ta-le: 1. Razporejenost za donavsko federacijo? 2. Prometna lega Slovenije in carinska uprava. 3. Gospodarske naredbe v Italiji in vprašanje zdrave valute. 4. Minimalna carinska tarifa za stavbeni material. 5. Občini zbor našega društva. 6. Gospodar in sotrduinik. 7. Raznoterosti. Oledje prehoda k novi valuti na Ogrskem. — Za ustanovitev posebne organizacije za kupovanje, oziroma izvoz življenjskih potrebščin. — Tržne cene za surove kože v Sloveniji. — Kam bi to šlo? 8. Društvene vesti. Zveza trgovskih gremiev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani. — Članarina. — Naročnina na »Narodnogospodarski Vestnik«. — Carinske tarife, carinski zakon in seznam carine prostih predmetov. — Izkaz društvene posredovalnice v Ljubljani.

BORZA.

LDU. Beograd, 5. marca. Tečaji na današnji borzi: Angleški funti 0—125, francoski franki 280—280, italijanske lire 0—215, ameriški dolarji 35—60—35—60, švicarski denar 600—600, drahme 450—0, levi 56 do 56, marke 49.25—49.50, levi 0—47.50, češkoslovaške krone 40.50—41, avstrijske krone 16.50—16.50.

LDU. Zagreb, 5. marca. Tečaji na današnji borzi: Devize: Berlin 100 mark 160—164, Rim 100 lir 850 do 860, Pariz 100 frankov 1100 do 1115, Praga 159—161, Svica 100 frankov 2300—2500, Dunaj 100 kron 59—61. — Valute: Ameriški dolarji (100) 14.50—14.700, avstrijske krone 56—60, bolgarski levi 0—175, carski rubli 198—206, češkoslovaške krone 170—0, francoski franki 1080—1100, angleški funt (1 komad) 510, napoleonor (1 komad) 510 do 514, nemške marke (100) 190—195, romunski levi 225—230, italijanske lire 790—805.

ATENTAT NOVE VLADE NA JUGOSLOVENSKO KRONO.

Beograd, 5. marca. Na današnji seji Narodne banke je radikalna večina upravnih odborikov sklenila, da se v nasprotju z obstoječo uredbo demokratsko - socialistične vlade stari srbski dinar za enkrat ne zamenja za novo jugoslovensko kronsko-dinarsko novčanico. Proti temu sklepu je ostro nastopil bliski finančni minister dr. Veljković, ki ga je označil kot izigravanje predlosov o ureditvi valute ter izrazil bojazn, da bo imel stari srbski dinar drugi kurz kakor kronsko - dinarska novčanica, da bo vsled tega odprta pot novim špekulacijam, ki morajo roditi za naše gospodarsko življenje, pa tudi politično, opasne politične posledice. Kakor čujemo, novi finančni minister dr. Jančević ni nasprotnik sklepa večine upravnega odbora Narodne banke. Treba bo porabiti vsa sredstva, da se zaključek Narodne banke anulira in vzpostavi veljavnost Veljkovičeve uredbe, ki odreja, da se mora tudi dinar zamenjati za novo novčanico.

PROTICEV VOLILNI RED ZA KONSTITUANTO.

Beograd, 5. marca. Proticeva vlada je pripravila nov projekt volilnega reda za konstituantno. Nov je ta volilni red v toliko, v kolikor so poslabšali volilni načrt demokratsko-socialističnega kluba. Vrgli so namreč iz tega načrta moderni D' Honov računski sistem in uvedli v Banatu in v Bački nekatere posebnosti, ki naj srbskim radikalcem zagigura-

Društvene vesti in prireditve.

Proslava 70. obletnice rojstva predsednika C. S. R. — T. G. Masaryka se vrši 9. t. m. v veliki dvorani hotela Union. Na sporedu je slavnostni govor g. dr. R. Krivica ter izvajanje slovesnih skladb češke glasbene literature: Smetanove simfonije skladbe za veliki orkester »Vyshehrad« in iz cikla »Moja domovina« pesem »iz čeških logov in galev« ter Dvořakovi »Slovanski plesi«. Češko moderno glasbo zastopa Vitezslav Novák s svojimi »melanholičnimi pesmimi«. V izbranim sporedu so tudi dela drugih skladateljev. Imena sodelujočih: odč. Z. Zikova, g. I. Drvota, R. Zika, prof. Ravnik in popoln gledališki orkester pod vodstvom kapelnika g. Balatke obhajajo redke umetniški užitek. Upamo, da slovenska javnost v obilnem številu počasti ta pomembni večer.

— Češki obec v Ljubljani proslavi 70. obletnico rojstva predsednika češkoslovaške republike T. G. Masaryka v torek, dne 9. t. m. v veliki dvorani hotela Union. O življenju in delu predsednika govori g. dr. R. Krivica. Pri koncertnih točkah sodelujejo člani kr. opernega gledališča odč. Zdenka Zikova, g. I. Drvota, R. Zika, prof. Ravnik ter popolni orkester pod vodstvom kapelnika g. A. Balatke. Začetek točno ob 20. uri. Vstopnina: sedeži v parterju 20, 15, 10 K, sedeži na balkonu 10 K, na galeriji 5 K. Stojališča 4 K; za diake na legitimaciji 2 K. Predprodaja vstopnic v Dolenčevi trafik, Prešernova ulica.

Klub Čechů v Mariboru. V čast predsednika čehoslovaške republike T. G. Masaryka, ki obhaja v teh dneh svojo 70. letnico, priredi »Klub Čechů« v Mariboru slavnost z izbranim umetniškim glasbenim in pevskim programom v nedeljo, dne 14. marca 1920 ob pol 11. dopoldne v Glatzovi dvorani. Vabila izročil klub poveljstvom, nadrom. korporacijam in narodnim društvom. Razen tega se vabila lahko reklamirajo pri gosp. Fr. Burešu, urarju na Aleksandrovi cesti, ali na telefonsko na št. 177 ali 258. Vabila veljajo kot vstopnica, s katerimi se je treba izkazati. Vstopnine ni. Program se nahaja na vabilih in se objavi v listih. Čehi naj pridejo po vabilo osebno. — Klub Čechů v Mariboru.

Koncert popolnega salonskega orkestra se bo vršil v nedeljo, dne 7. marca v salonu gostilne Draždek, Bobovičeva ulica 9. Začetek ob 16. uri.

Gremij trgovcev za politični okraj Kranj ima svoj redni občini zbor v nedeljo, dne 21. marca 1920 ob pol 9. v dvorani Narodne čitalnice v Kranju. G. člani se vabilo k polnoštevni udeležbi.

Izpred sodišča.

— Pred poroto! Neka Olepič je v Kranju ukradla 8 kokoši in enega zajca. V Šiški je bila aretirana. Te dni ji vroči sodnik obtožnico. Olepič vpraša: »Pridem pred poroto?« — »Ne!« — »Kaj? To je škandal! Oni dve sta ukradli za 60.000 K sit«, pa sta šle včeraj »fraji«. Še bahale sta se, kako sta dobro živeli za ta denar. Jaz sem se tako matrala za te kokoši, pa bom še obsojena. Počakajte! Drugič vzamem kaso za 80.000 K, imam vsaj potem mirno življenje!« — Ogorčena je zapustila sodnikovo sobo.

»Kako bom naredil — star Slovček — šest mesecev?« je jadikal cigan — mešetar France Hudorovič, ko mu je 4. t. m. dopoldne kazenski senat ljubljanskega deželnega sodišča priglasil sodbo zaradi tepeža, v katerem je Hudorovič France pretepel svojega sovražnika Valentina Hudo-

Naipnoejiša poročila.

je čimnajeveč mandator. Slovenija je po razdeljenju v pet volilnih okrožij: Ljubljana - mesto s tremi mandati ter območje okrožnih sodišč Maribor s Prekmurjem, Celje s Koroško, Ljubljana in Novo mesto. Prvoborniki za žensko volilno pravo Korošec in tovariši so pustili ženske na cedilu. Po projektu nove vlade ženske nimajo volilne pravice.

FALITNA AVSTRIJA NAMERAVA ODPUSTITI VECI DEL URADNIKOV.

Dunaj, 5. marca. Danes je razpravljal finančni in budgetni osek parlamenta o novem finančnem zakonu. Poročevalec dr. Bauer je povdarjal, da znaša budgetni deficit Avstrije 9 milijard kron. Izdatkov ima Avstrija 13 milijard, davkov pa komaj 4 milijarde kron. Samo plače uradnikov znašajo letno nad 3 milijard kron, torej ravno toliko, kakor ima Avstrija dohodkov. Te številke so se sestavile že 9. februarja t. l. in je od takrat deficit še znatno narasel. Edino sredstvo za saniranje financ je, da se reducira število državnih uradnikov za več kot polovico in to v najkrajšem času, ker se sicer ne bodo mogle spraviti finance v red. — Plenum zbornice bo razpravljal o finančnem zakonu 13. marca.

ZRAČNI POŠTNI PROMET MED PRAGO IN BRATISLAVO.

Praga, 5. marca. Danes zjutraj se je dvinilo v Pragi angleško letalo s pošto za Bratislavo ter preletelo prago Praga-Bratislava v dveh urah. Isti čas je rabilo letalo na povratku.

roviča v gostilni Ivana Lenarčiča na Logu. Med dvema rodbinama Hudorovičev vlada krvavo sovraštvo. Neizprosno je. Dne 15. februarja letos so se krvavo stekli v goreni gostilni. Pretep je bil strašan. France Hudorovič s svojimi člani je bil zmagovalac. Valentin Hudorovič pa je moral krvavih glav nastopiti umik. France Hudorovič pa je včeraj prejel svoje »odlikovanje« — šest mesecev težke ječe. Po razsodbi začne stari, živ cigan, lepih dolgih las, živih oči, visoke postave in širokih pleč jadikovati: »Zlahtni gospodine, prosim, nisem toliko zaslužil! Šest mesecev? Zlahtni gospodine, imam šest otrok! Reče sem!« — »Ali se pritožite?« — »Pa kam se bom pritožil? Sem čisto nedolžen!« (Notabene: med razporo je priznal dejanje!) Cigan zopet nadaljuje: »Šest mesecev — veliko je plačilo! Oh, jej, jej! Majka božja! Kot bog sem nedolžen! Kako bom naredil star človek šest mesecev? Kedar pridem domov? Ah o svetem Ivanu!« Tako je modroval cigan in stopal v ljubljanske zapore.

Obsojen ruski ujetnik. Ljubljansko porotno sodišče je obsodilo ruskega ujetnika Ivana Faškovega na osem mesecev težke ječe, ker je kot hlapec okradel razne posestnike.

Čuvajmo se tujinaca.

Tudjinci n našoj Jugoslaviji drže, da če moči i dalje odnašati novac našega naroda a tudjino, kolj so još po največja naši narodni neprijatelji i misla, da su budu bogatiji i nadale našim novcem. Oni računaju na nehal naše narodne inteligencije in na neman i neupućenost šireg dela našega naroda.

Odbacimo i jedno i drugo! Trgnimo se, stisnimo redove! Nedajmo neprijatelju naš novac! Gonimo ga napolje iz naše zemlje i države!

Slovenci, Vi kao pravi Jugoslaveni — skidajte table neprijateljskih i švapskih i svih tudjinskih osiguravajućih zavoda sa svojih kuća — ne dajte se od tudjina gutiti i zavaravati! — Ova sva društva stoje na rubu propasti, jer su svoje kapitale dali u mađarske i švapske ratne zajmove. Ovi papiri ne vrede kod nas ni filira više!

Mađarska i švapska društva raznih imena kako god se ona zvala — stoje pod sekvestrom. Sve drugo što Vam nihovi agenti — opet tudjinci pričaju, znajte, da je laž!

Možete odmah odstupiti od ovakova osiguranja, ako ste sklopili osiguranja i na više godina i ako još nije isteklo vreme. Oni Vas ne mogu sudbeno progoniti za ostale godine, jer bečki sud nije više kompetentan suditi našim državljanima, a ona društva, koja imaju sredstva izvan naših granica, ne mogu ni pomisliti na sud, jer smo mi posebna i samostalna država i slobodni smo građani prema vani!

Slovenci kao pravi Jugoslaveni, imamo svoja domaća i jaka društva. Banka i zavod za osiguranje »Beogradska zadruga d. d.« u Jugoslaviji najjači je domaći zavod, koji preuzima sve vrste osiguranja u potpunom vrednosti (Tvorcnice, mlinoze, pilane i dr.)

Skidajte table neprijateljskih nam osigur. zavoda na svojih domova i prikladi povornje domaćemu zavodu.

Banka i zavod za osiguranje »Beogradska zadruga« prima sve vrste osiguranja i obavila sve najbrže, najkulantnije na najpovoljnije uvete. Životne police vrede kao jamčevina ženidbena rg. oficira i vojnih činovnika.

Poblize uvete i upute daje Filiala »Beogradske zadruge d. d.«, Zagreb (Dalmatinska ulica 5) kao i glavna zastupstva u Karlovcu, Petrinji, Kostancu, Krapinu, Čakovcu, Požegi, Oseku (u Našicama), Vukovaru, Splitu, Dubrovniku, Reči i Otočcu za Liku i Kravau, te u Ogulinu i u svakom većem mestu »mesni poverenik«.

»Beogradska zadruga« osnovati po Sloveniji glavna zastupstva po okružijima, a u manjim mestima »mesne poverenike«. Molimo sve one, koji bi imali volju, da rade za »Beogradsku zadrugu«, neka se pismeno jave Filijali »Beogradske zadruge« — Zagreb (Dalmatinska ulica 5).

Slovenci braćo! Radimo složno devizom: Slovenec - Srb - Hrvat za uvek brat in brat!

Opozornosti čitaoca na oglas »Beogradske zadruge«.

Raznoterosti.

• Nabori na Mađarskem. Mađarska oblast so odradile nabore letnikov 1865. do 1900.

• Kje stanuje Horty. Upravitelj mađarske države Horty stanuje v kraljevem dvorcu v Budimpešti, in sicer v prostorih, kjer je stanovala, preje bivša kraljica Cita.

• Zapošćina črnogorskoga prestolonaslednika Mirka. V ponedeljek se vrši na Dunaju dražba zapoščine umrlega črnogorskoga prestolonaslednika Mirka in se bo izkupicek porabil za to, da se zadosti materinskim zahtevam ene izmed mnogobrojnih prijateljic umrlega črnogorskoga prestolonaslednika. Princ Mirko je bil na dunajskem dvoru zelo znana oseba in je prebil vojna leta na Dunaju. Zadnje čase se je mudil v sanatoriju Löw, kjer je vsled nenadnega brhanja krvi na vrtu ravnatelja umrl. Prijateljica, ki jo je princ Mirko zapeljal v sanatoriju, je bila žena sluge prestolonaslednika.

Aprovizacija.

• Prodaja cenejših moka za člani mestne aprovizacije. Na rumene izkaznice za cenejšo prehrano dobe člani mestne aprovizacije cenejšo moko v volni prodajalni, Gosposka ulica. Vsaka oseba dobi začasno 3 kg bele moka št. 0 za pecivo. Kilogram moka stane 5 K 50 vin. Vrečice se zaračunajo posebej. Kdor ima dobiti več kakor 6 kg moka, mora prinesiti vrečo soboj. Moka se razdeljuje na tiste številke, ki so spodal pod podpisom stranke, oziroma komisarija črno natiskane, oziroma napisane. Določa se sledeči red: Dne 8. marca: Na št. 1651—1700 od 8. do 9.; na št. 1701 do 1750 od 9. do 10.; na št. 1751—1800 od 10. do 11.; na št. 1801—1850 od 11. do 12.; na št. 1851—1900 od 2. do 3.; na št. 1901 do 1950 od 3. do 4.; na št. 1951—2000 od 4. do 5.; na št. 2001—2050 od 5. do 6. — Dne 9. marca: Na št. 2051—2100 od 8. do 9.; na št. 2101—2150 od 9. do 10.; na št. 2151 do 2200 od 10. do 11.; na št. 2201—2250 od 11. do 12.; na št. 2251—2300 od 2. do 3.; na št. 2301—2350 od 3. do 4.; na št. 2351—2400 od 4. do 5.; na št. 2401—2450 od 5. do 6. — Dne 10. marca: Na št. 2451—2500 od 8. do 9.; na št. 2501—2550 od 9. do 10.; na št. 2551—2600 od 10. do 11.; na št. 2601—2650 od 11. do 12.; na št. 2651—2700 od 2. do 3.; na št. 2701—2750 od 3. do 4.; na št. 2751—2800 od 4. do 5.; na št. 2801—2850 od 5. do 6.

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali: Za CMD. v Ljubljani rodbina dr. Fr. Lukanova 100 K mesto venca na grob prijatelja dr. Bretla.

Srčna hvala! Za Cankarjev spomenik na Vrhniki je daroval gosp. Mirko Gruđen, ravnatelj podružnice Kreditne banke v Celju, 100 kron.

Poizvedbe.

Uboga služkinja je izgubila 5. t. m. na trgu okrog 100 K in denarnico. Prosi se, da se odda v zakrstiti stolne cerkve.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslavšek.

Odgovorni urednik:

Božidar Vodeb.

Prva špeciialna trgovina z rokavicami in parfumi ::

O. Bračko, Ljubljana, Dunajska cesta štey. 12.

Želodčna tinktura lekarja Piccolija
v Ljubljani, Du-
bajska cesta, krepča želodec, pospešuje
prebavo ter odprtje telesa. — Naroči-
la proti povzetu. 10.61

V globoki žalosti naznanjamo, da je Vsegamogočni poklical k Sebi našo nad vse skrbno ljubljeno mamico, ozir. staro mamico, gospo

Nežo Cirman roj. Šušteršič

ki je danes v soboto, 6. sušca 1920 po dolgi mučni bolezni, v 70. letu starosti, previdena s sv. zakramenti, ob 2. uri zjutraj, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne rajnice se vrši v ponedeljek, 8. sušca, ob 8. uri zjutraj, iz hiše žalosti v Podgori št. 20 na župno pokopališče v Št. Vidu nad Ljubljano.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Podgora, dne 6. sušca 1920.

Žalnoči ostali.

Potrjim srcem naznanjamo vsem so-
rodnikom, prijateljem in znancem, da je naša
dobra preljubljena hči oziroma sestra teta in
svakinja

Iva Rečeljirović Grum

danes 4. marca po kratki bolezni mirno v Gospodu zaspala.

Priporočamo jo v blag spomin in
molitev.

CELJE, dne 4. marca 1920.

Zalujoče rodbine:
Grum, Edler in Schlick.

Zohvala.

Podpisana se iskreno zahvaljujem vsem znancem in prijateljem, posebno pa društvu „Sokol“ iz Radomlja, ki so dne 3. marca mojega nepozabnega toli pre-rano umrlega soproga

Mihaela

spremili k večnemu počitku.

Franciška Bolika, posestnica na Homcu.

Zahvala.

Vsem, ki so v težki bolezni in ob smrti mojega nepozabnega soproga z menoj čutili ter so na kakterikoli način počastili spomin blagopokojnika, usojam se sporočati tem potom najiskrenejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 3. marca 1920.

Jelka vdova dr. Bretlova.

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša predraga soproga, mati, hči, sestra, svakinja in teta

Terezija Bobnar roj. Tomšič

dne 2. sušca po dolgi mučni bolezni preminula.

Pogreb nepozabne rajnice se bo vršil dne 6. sušca 1920 popoldne ob 3. uri iz hiše žalosti v Solnogradu, Nentorgasse 19.

V Solnegradu, dne 3. srčca 1920.

Žalutče rodbine:

Bebnarjeva, Tomšičeva, dr. Tomšičeva in Smoletova.

Dobre ohranjene usnjate blazne
so naprodaj. Kje, pove upravništvo
„Slov. Naroda“.

Ove izurjeni šivilji
sprejme J. Goll, Trnovska ulica 1
1661

Ojda se poldrug vagon

gnoja

v zameno za konjsko seno pri vele-
trgovci M. Rosner & Co., nasl. V. Me-
den Ljubljana. 1664

Trgovska agentura in komisijska pisarna

F. GUNNESCH

GRAZ. — Polzergasse 14

se priporoča za točno izvršitev vseh
transakcij za prodajo in nakup samo
na rečni in solidni podlagi. Za sedaj
(neobvezno) oddati na vagon: neti za
pločevino št. 4-12, neti za sode št. 3/0-5;
T-železo 6-10-6-železo kro-
gle za polnjenje šrapnel. Elekto. apar-
at za varenje (Stoss-Schweissmaschine) tipa
V. H. št. 942, 220 voltov, 42 period.
nov; železni strešnik (10 nosilcev, 5
lokov), širina okoli 15 metrov, višina
okoli 10 metrov. Velike partije kos,
papirnatega blaga itd. 1687

Jože Čretnik

stavb. podjetje za mlino in
žage, zaloga mlins. kamnov in
drugih mlinskih izdelkov.

St. Jur ob juž. žel. Stajersko.

Sladna kava

L. jugoslovanska tovarna slad-
ne kave Jovo Gigovič No-
va Gradiška, Slavonija,
priporoča izdelek

„VARDAR“ sladna
kava

v zavrtkih po 50 in 500 g v
originalnih zabojih po 50 k.
netto, po najnižji ceni, franko
vsaka železniška postaja.

Naročila sprejema:
Jovo Gigovič
Maribor 1,
Glavni trg številka 21.

„VARDAR“

Avto

prevmo
(gumi)

**Pirelli
Michelin
Goodrich**

dobavlja takoj

J. Gorec, Ljubljana.

Jščemo izurjeno strojeplisko

Ponudbe pod „izvrtoma“ na Ameri-
čno ekspedicijsko. Al. Matičič, Ljub-
ljana, Kongresni trg 3. I. nadst.

Slamnike
barva v vseh
niansah in čist!

tovarna Jos. Reich.

New York potujoči

se prosi za slučaj, da bi bili voljni pre-
vzeti proti dobri nagradi kako naročilo
za Ameriko, da sporoči svoj naslov in
čas odhoda. Anončni ekspedicijski Al
Matičič, Ljubljana, Kongresni trg 3. I. nad
149

Vsakovrstne stroje

kakor lokomobile, motorje na piln in
bencin, mlino in žage kupuje

1. Krainc, Zagreb, Rmistiak 2.

Prosim za popis in ceno blaga. 1122

Opekarnica

pokojnega Dimitrija G. Giorgeviča,
z moderno krožno pečo in zgradbami
ter znatno količino žgane in nežgane
opeke se proda ali da v zakup. Več
pove upravitelj mase g. Tibomir Panč
Beograd Kralja Petra ulica 9. 1515

Stavbeno-inženirsko podjetje

in tehniška pisarna

Inženir dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženir.

Ljubljana, Rikarjeva ul. št. 7.

Specijalno stavbeno podjetje za be-
tonske, železobetonske in vodne

zgradbe. Izrada vodnih sil.

Prezema v izvršitev vse stavbe stav-
beno-inženirske stroke in izvršitev vseh

lozadnih načrtov. Zastopstvo strank

v tehniških zadevah. Nasveti itd. 1066

Kupujemo

po najvišjih

dnevnih cenah

železne in lesene

SODE

Komet,

Ljubljana, Dunajska csa. 33.

Prima bosanske

silve

v zabojih po 15 kilogr.

Kava

Čaj

Čokolada

Bombone

Kakao

Kavni pridelatek

Konjak

Rum

Likerji

Šampanjec

Namizno vino

Mandelini

Rozine

Dišave

Parafinirani

Riz

Jos. Fabiani, Ljubljana

Razpošilja po celem kraljestvu

od 5 kg naprej poštne prosto.

Večja množina štedilnikov
je napredaj. Pošlavo se: Jovanova ul.
številka 11. 10424

Pozor! Zabeležite naslovi Pozor

Kdor želi kupiti prava suha

bukova drva

po nizki ceni, naj jih naroči pri „GEN-
TRALI DRV“ Ahacijeva cesta 10, tramvaj-
ska postaja: Sv. Petra cerkev. Postrežba
točna in kulantna. 1549

Vinara

Fran Jakovac, Jaska, Hrvatsko,

priporoča pristna rdeča in bela vina

po ugodni dnevni ceni 511

Hlode (krlje)

deske in trame iz mehkega in trdega
lesa kupi po najvišji ceni vsako mno-
žino družba Impex v Ljubljani,
Brezkova trg 10. 1333

„NADA“

tvornica dvopeka

Neumann i. dr. Zagreb.

Proizvajal:

Kekse, biskvit, dvopek in razno

pecivo za čaj. Zastopnik za

Kranjsko

L. Ježek

Ljubljana, Stritarjeva ul. 7. 90

Pietro vitez Fioretti,

major

Ivanka Ogrinc

poročena 28. februarja 1920.

Bologna

Ljubljana

Za takojšen nastop se sprejme

uradnik

zmožen slovenščine in nemščine, ki je dovršil trgovske tečaje. Po-
nudbe z dokazili izobrazbe in eventualnega dosedanjega službo-
vanja na upravo „Slovenskega Naroda“ pod „trgovski tečaj“

Cigaretni papir in stročnice

prva znamka, se v večjih množinah točno odda. Vprašanja na
Ing. W. Zeller & Co., Wien II. Valeriestrasse 110, Tel.
42-6-97.

Proda se

veleobrat strojne pletarne

z 10 stroji od 4 do 10 vse št. 8 vretenški nemški cevni stroj z vsem inven-
tarijem in zalogo pletiva, v polnem obratu. Cena 130.000 K. Izredno veleobrat.
Resnim interesantom daje pojasnila: Oglasna odprava „JADRAN“ v Ma-
riboru, Gosposka ulica 14. 1762

P I 52/20-1 1749

Razglas preklica.

S sklepom tega sodišča z dne 3. februarja 1920 opr. št. L I 1/20-5 se
je Franc Poljšak, posestnik v Ljubljani, Martinova cesta, zaradi slaboumnosti
omejeno preklal.

Priporočnikom se mu je postavila njegova žena Liza Poljšak v Ljub-
ljani, Martinova cesta.

Okrajno sodišče v Ljubljani, odd. L,

dne 27. februarja 1920.

Oglas.

Uprava državne železarnice v Varcu imade za prodati oko 14.000 komada

kolčakastih lijevanih cjev
(gogassone Maffionehre)

promjera od 40 mm do 400 mm, pojedini komadi od 2 do 4 m dugački. Cjevi
če se prodati ili svi od jedanput ili u partijama najboljem nudiocu franko
vagon Varc (Bozna).

Ponude treba upravljati na rudarski odelok zemaljske vlade u
Sarajevu, Jukićeva ulica br. 17 a. do 31. marta 1920. Posebnim evjetima
i razjasnjenjem služi interesantima rudarski odelok zemaljske vlade.

LES. Kupim hrastova,
smrekove in buke-
ve hlode za žage. Po-
nudbe s ceno naslov Jova Matiča,
tovarna parketa in parna žaga,
Ljubljana, Metelkova ulica št. 10.
107

Cigaretni papir sledeče vrste:

Getab, Gub, Attache
Taba Vergé, Abadie in
Samum pripeča na
debele

VRATOS-PAPIRNICA Ljubljana Metelk. trg. 11.

Kolesa

rabljena, kupuje

J. GOREC,

Ljubljana, Gosposvetska cesta 14.

Samostojnega

avtomonterja

sprejme 1719

tvrdka J. GOREC

prijavi: Ljubljana, Gospe-
svetska cesta št. 14.

Rudniški

uradnik

Jugoslovian, 24 let star, oženjen, naj-
bolje izveden v vseh rudarskih delih
in izrazih, vajen knjigovodstva o pla-
hah, blagajnicah, materiala, bra ovške
skladnice ter bolniške blagajne bi rad
do 1. aprila 1920 premeniti mesto. —
Ponudbe pod „Na uredo/1709“ na
upravništvo Slov. Naroda“ 1709

Lesni skladiščnik

in izredni manipulant dobri takoj službo pri gospod. ind. d. d. „Gredita“, Go-
sposvetska cesta 2, II. nadst. 1740

Tovarna Jos. Reich v Ljubljani

parna barvarija, kemična čistilnica oblek in svetlobikalnica perila

je otvorila svojo

podružnico v Kočevju štev. 39
kjer se sprejemajo naročila.

DAMSKI KONCERT

svira vsaki večer v restavraciji „Zlatoreg“ v Gos-
poski ulici št. 3. T o č i j o se pristna vina, vsaki dan
sveže pivo, izborna domača kuhinja. Za obilen
obisk se najtopleje priporočata

Ivan in Nežika Kočevjar.

ELEKTROMATERIJAL

načigati, žepne lampe, karbidne lampe, kralj. žilaka

engros i eksport.

WALTER, kuča za rasvetlo, WIEN VI., Gumpendorferstr. 88 B.

Brzojavni naslov: ELEKTROWALTER WIEN. 529

Bez konkurencije!

JUGOSLAVENSKA INDUSTRIJA PAPIRA

TELEF. BR. 6-38 GUSTAV SELIGMANN TELEF. BR. 6-38

Brzojavni: „Jip“ Nikoličeva 3. ZAGREB Nikoličeva ul. 3.

Nalene! Se dobava in bogato skladište: raznih vrst papirja kakor: fiskalnega, pisalnega,
koncentnega, dokumentnega, koncentnega belega itd. papirnatih prtov, papirja za police
(stelaže) trgovskih in kanc. ometov, man. kaset in ostalega v to stroko spada-
jućega blaga.

Pohištvo

Spalne, jedilne, in gosposke sobe, kuhinjska oprema, podložid, mo-
droci, otomane, spalni in dekoracijski divani, postelje, omare, mize
in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki
ter vse vrste lesenega, železnega in tapetiranega pohištva v vsa-
kem slogu od proste do najfinije izviršive po jako nizkih cenah

pri trditvi za pohištvo **KAREL PREIS**, Maribor, Stolni trg 6.

Svoboden ogled! 1118 Ceniki zastojni

Domaća tvornica rublja d. d.

Zagreb, Jelačićev trg br. 2, I. kat

Robni odlo

preporuča svoje bogato skladiš-
svakovrsne

Mafafaktorne robe

kao engleskih tkanina, potstava svila,
šifona, kretona, zefira, pamučnih
končanih tkanina i. t. d.

Naručbe pouzecom obavljaju se kretom pošte.

Skaboform se zopet dobiva!

Proti srbenju, svrabu, lišajem, nečistostim kože zahtevajte v naj-
bližnji lekarni preizkušeno in zdravniško priporočeno

dr. Flescha originalno Skaboformovo mazilo.

Ne maže, ne pušča barve, brez duha. Po vteranju puder „Skabo-
form. Dobiva se po vseh lekarnah. Generalna zaloga za Ljubljano
in okolico

Rihard Sušnik
„pri Zlatom jelenu“ IV. Marijin trg.

„Ponujamo za takojšnjo dobavo“
samo na cele vagona

98/99% originalne ameriške prvovredne **MODRE GALICE**,
128/130% orig. ameriškega **JED ZGA NATRONA**,
99/100% siciljskega žvepla, žveplen. praha žvepla v kosih,
dalje: kolomaz, kolofonije, galuna, boraks 80%, octove
kislino, parafin, angli. in amer. trdo milo, kakor tudi
kemične proizvode in sursvine vseh vrst samo iz preko-
morske prve roke.

„ORIENT“ kemiška industrija in trgovsko del-
niško društvo.

Centrala: WIEN I., Fleischmarkt 1. 1462

Lastne filijale: Trst, Genova, Berlin, Budapest.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica 30.000.000.- kron.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru Borovljah ter ekspozitura v Ptuj.

Sprejema

vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju

Kupuje in prodaje vse vrste vednostnih papirjev, valut
in dovoljuje

vsakovrstne KREDITE

Rezervni fond 15.000.000.- kron.

Glavnica:
200.000.000 kron.

Podružnica kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani,

Rezerva: okrog
150.000.000 kron.

Prežernova ulica št. 50, v lastnem poslopiju.

Prodaja in nakup vrednostnih papirjev; borzna naročila; sprejem in ohranitev depozitov z vestno posredovanjem izločenih oblik; samostojna (Safe-Deposit) pod lastnim zaklepom strank; krediti in prodajni vsake vrste: fiktivni in eskont menic; nakazila in izplačila na vsa mesta in inštituta; posredovanje kreditnih pism; sprejem denarnih vlog na knjižice in tekoči račun l. t. d.

Haka gamaše

so najcenejše in najboljše. Lastni izdelek, velika zaloga v vseh trgovinah.

Popolnoma samostojna kontoristinja

zmožna slovenske, nemške po možnosti tudi laške in francoske korespondence, se sprejme takoj v večjem mestu na Gorenjskem. Ponudbe pod „Kontoristinja 1493“ na upr. „Slov. Naroda“.

Raznašalce in raznašalke

sprejme takoj uprava „Slovenskega Naroda“.

Modni salon Stuchly - Maške

LJUBLJANA, Židovska ul. 3, Dvorski trg 1.

Priporočam veliko izbiro najnovejših svilenih klobukov in čepic za dame in deklice.

Popravila težno in ceno. Šalni klobuki vedno v šlogi.

Tomasović i Visković

Zagreb, Palmotičeva 22. Telefon 12-58. Brzjavni: „Zemavis“

Veletrgovina vinom,

preporuča svoje bogato skladište izvrstnih dalmatinskih, hrvatskih i hrvatskih vina. 1501

Tovarna Barva vsakovrstno blago.

Jos. Reich Kemično čisti obleke.

Liubljana, Poljanski nasip 4. Svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce.

Podružnice

Maribor Novemesto Kočevje

Gospodarska ul. 38. Glavni trg št. 38.

!! Jugoslovansko inženirsko podjetje !!

inženirska pisarna in stavbno podjetje

Liubljana, Sedna ulica št. 2 Maribor, Viktorijeva ulica št. 34

Državni naslov: JIP - Ljubljana - Maribor

Oddelki:

- I. Projekti, proračuni. Nasvetovanje in zastop. Presoja in stavbno nadzorstvo.
- II. Vodne gradbe; izraba vodnih sil; poljedelska melioracija.
- III. Beton, železobetonske, železne konstrukcije.
- IV. Železnice, ceste, predori, mostovi.
- V. Industrijska in gospodarska poslopja.
- VI. Komercialno razpečevanje gradiva, orodja in industrijskih tvari.

Modni salon Marija Götzl Ljubljana

Židovska ulica št. 8. Podružnica št. 7.

Svileni klobuki in čepice

v najnovejših oblikah in v veliki izbiri ter po naročilih

Premoderniziranje stannikov

in popravila se vedno sprejemajo ter izvršujejo točno in najceneje

Hočete ohraniti svojo lepoto? Hočete imeti kakor baržun mehko kožo? Hočete solnčnih peg, mozoljev in ogrcev? Uporabljajte Fellerjevo pravo Eliza krema, ki ohranja kožo pomladno. Zadržani 1 tonček 6 K, št. III. močnejše vrste 9 K, K. K. temna Fellerjeva najfinjša blagovna mila 12 K.

Hočete imeti lepe, zdrave lase? Fellerjeva prava pomada za rase las dovaja bujne lase! Za vsaki pralji, merano očistite. Zadržani 1 tonček 6 K, št. III. 9 K. K. temna močnejša teroro mila za umivanje glave 7 K. Šampun 1 K. Maslo za brke 1 K. 50 v. in 100 v. K.

Mučijo Vas kurja ošesa? Fellerjev pravi turistovski obliž odločno odloči bolečino, hitro in zanesljivo! Kobasni šaljevi! Nobene trde kože! Eliza škatljica 3 K. 50 v. velika škatljica 5 K. 50 v.

Zelite še kaj? Fellerjeva Eliza umivalna pasta (kolonjska voda) i škatlja 5 K. Fellerjev usipani prašek proti ostenju i škatlja 5 K. Fellerjev mentolni črtni soper glavo in zobobol i škatljica

EUGEN V. FELLER

Ijekarnar

Stubica Donja, Elzatrj št. 238. Hrvatska.

GASPARI & FANINGER, Maribor.

Dosselo je:

vrvice Lissa, škotka mohair, lama lustr, krstne garniture vezala za črevlje in sukanec kvačkavec, bomb ž. a. nozavice in za vezanje, steni, brisače, žerni rohol, robci za na glavo, ovratnice, trakovi kopper, svilu s krono čipke in vezanja vseh vrst, moške in ženske nogavice, dretni in sploh vse vrste druge drobnine in galanterije.

Zaloga vseh kranjskih izdelkov: glavni vsakovr. krtače, biči itd.

Osnovni čisto domači kapital popolnoma vplačan

u zl. din. 2,500.000

Rezervni fondii po knjiženju

u zl. din. 9,885,283

Današnja vrednost rezervnih fondov iznaša preko

v zlatu dinarjev 20,000.000

Bančni zavarovalni zavod

Beogradska Zadruga A. D.

osnovana 1882. leta

Centrala: v Beogradu (lastna palača) vogal Karadjordjeve, Heroegovačke in Travnike ulice.

Filijalka za Hrvatsko, Slavonijo, Medjimurje in Prekmurje v Zagrebu.

Najstarejša in prva domača ustanova za zavarovanje. Isplačala je do konca septembra 1919.:

v življenjskem odseku:

din. 3,220.546.46

v požarnem odseku:

din. 850.129.84

v odseku nesrečnih slučajev:

din. 42.949.35

Filijale: Zagreb, Skoplje, Solun in v osnutku v Sarajevu, Ljubljani in Novem Sadu. — Glavna zastopništva po županijah.

Osnovana 1882. leta od prvih narodnih ljudi. Današnja uprava je v rokah najodličnejših predstavnika našega naroda. Predsednik je g. Luka Čelović, trgovec in veliki borec za naše narodno ujedinjenje. Člani upravnega odbora so: gg. Ljuba Davidović, predsednik ministarstva, Kosta Stojanović, minister na razpoloženju sedaj vladni delegat na mirovni konferenci, Obrad Blagojević, advokat, Mihajlo Marjanović, podpredsednik občine beogradske, Todor Gjurić, trgovec in Vlada Marinković, trgovec.

Člani nadzornega odbora so: Todor Mijailović, veletržec, Kosta Glavinic, bivši minister a sedaj komisar privilegovane Narodne banke, dr. Bogdan Gavrilović, profesor univerze, dr. Nikola Vulić, profesor univerze, in Živojin Pannović, trgovec.

Vrednosti rezervnih fondov sestoje iz: akcij privilegovane Narodne banke za kraljevstvo SHS, državne rente in obveznic; lastne palače v ulici Karadjordjevi, Heroegovački, Zvornički, od kojih je v eni največji in najmodernejši hotel „Bristol“; veliko nepremično imetje na Karađiževom trgu v Beogradu; hotel „Sloboda“ v Skoplju; lastna tvornica stekla v Paraćinu — vse to reprezentira današnja vrednost preko

20,000.000 dinarjev v zlatu ali preko 150,000.000 kron.

Bavi se stenoje zavarovanji:

zavarovanja proti škodam požara in strele (zgradob, pohištva, štacunakega blaga, stavbnega materijala in lesa, vseh industrijskih podjetij kakor žag tvornice, mlinov, in obče vsa zavarovanja te vrste.)

Življenska zavarovanja in to: za slučaj smrti in doživetja, dote ženski a kapitala moški deci, razna kombinovana zavarovanja;

zavarovanja proti nezgodam ali nesrečnim slučajem, kakor: pri poslovanju ali korporacijah pri tvorničkih in drugih delavcih.

zavarovanja proti škodi vioma, kakor pohištva, blaga in ostalih vrednosti.

Vse to prevzema najkulantneje in po najpovoljnijih premijskih stavih.

Iščejo se zaupni in marljivi krajevni zastopniki ter zastopniki za vodstvo glav. zastopstva po županijah.

Vsa obvestila daje radevoljno:

Filijalka Beogradske Zadruga v Zagrebu

Dalmatinska ulica št. 5.